

Bezpečnostní aspekty migrace

Tereza Vránová, DiS.

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tereza Vránová, DiS.**
Osobní číslo: **L19307**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Bezpečnostní aspekty migrace**

Zásady pro vypracování

1. Na základě studia odborné literatury zpracujte teoretická východiska týkající se dané problematiky.
2. Analyzujte současné bezpečnostní prostředí a rizika související s migrací v České republice.
3. Na základě výsledků analýzy zformulujte závěry a navrhněte doporučení s cílem eliminace zjištěných rizik.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. COLLIER, Paul. *Exodus: jak migrace mění náš svět*. Přeložil Blanka BOBOKOVÁ, přeložil Vincent RICHARDS. Praha: Libri, 2017. ISBN 978-807277-557-6.
2. KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světě migrace*. Praha: Sociologické nakladatelství (Slon), 2017. ISBN 978-80-7419-249-4.
3. KUBIŠTA, Václav. *Mezinárodní obchod a migrace*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-87956-44-1.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucí bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Hoke, Ph.D.**
Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **13. května 2022**

L.S.

---

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

---

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 5. 8. 2022

Jméno a příjmení studenta: Tereza Vránová, DiS.

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce je věnována tématu „Bezpečnostní aspekty migrace“ a je rozdělena do dvou částí. Teoretická část popisuje základní terminologii migrace, migrační teorie a přístupy České republiky, včetně bezpečnostních aspektů. Praktická část již analyzuje bezpečnostní prostředí ČR, popisuje hlavní migrační trasy vedoucí do Evropy a jsou interpretována statistická data legální a nelegální migrace, včetně vlivu migrace na kriminalitu v ČR. Analýza bezpečnostních rizik byla identifikována pomocí Ishikawa diagramu a metody „PNH“, která umožňuje blíže zhodnotit posuzovaná rizika. Závěr patří shrnutí zkoumané problematiky a návrhu vlastního řešení.

Klíčová slova: migrace, integrace, migrační politika, bezpečnost, rizika, kriminalita.

ABSTRACT

The bachelor thesis is devoted to "Security aspects of migration" divided into two parts. The theoretical part describes the basic terminology of migration, migration theory, and approaches of the Czech Republic, including security aspects. The practical part already analyzes the security environment of the Czech Republic, describes the main migration routes leading to Europe, and interprets statistical data on legal and illegal migration, including the impact of migration on crime in the Czech Republic. The following is an analysis of security risks using the Ishikawa diagram and the "PNH" method, which allows a closer assessment of the assessed risks. The conclusion includes a summary of the researched issues and the design of their solution.

Keywords: Migration, Integration, Migration Policy, Security, Risks, Crime.

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní Ing. Evě Hoke, Ph.D., za odborné vedení, připomínky, cenné rady a lidský přístup při vedení mé práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 MIGRACE – ZÁKLADNÍ POJMY A ROZDĚLENÍ	12
1.1 TYPOLOGIE MIGRACE	13
1.2 PŘÍČINY MIGRACE	15
1.2.1 Základní přehled teoretických přístupů k příčinám migrace.....	15
1.2.2 Soudobé teorie migrace.....	17
1.2.3 Důvody růstu migrace	19
1.3 PRÁVNÍ LEGISLATIVA MIGRACE.....	20
2 INTEGRACE	22
2.1 INTEGRAČNÍ POLITIKA	22
2.2 NÁSTROJE INTEGRACE.....	22
2.3 INTEGRACE VERSUS ASIMILACE.....	23
2.4 INTEGRAČNÍ CENTRA	23
2.5 DŮVODY INTEGRACE MIGRANTŮ	24
3 BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY MIGRACE	26
3.1 EKONOMICKÉ A SOCIÁLNÍ DŮSLEDKY	27
3.2 KRIMINALITA A TERORISMUS	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	29
4 BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY	30
4.1 POLITICKÝ SEKTOR.....	30
4.2 ENVIRONMENTÁLNÍ SEKTOR	30
4.3 SOCIÁLNÍ SEKTOR.....	31
4.4 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ.....	33
4.5 VOJENSKÝ SEKTOR.....	34
4.6 EKONOMICKÝ SEKTOR.....	34
5 MIGRACE A EVROPSKÁ UNIE	36
5.1 MIGRAČNÍ TRASY DO EVROPSKÉ UNIE	36
5.1.1 Západní středomořská trasa.....	36
5.1.2 Centrální středomořská trasa.....	37
5.1.3 Východní středomořská trasa	37
6 MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE	38
6.1 LEGÁLNÍ MIGRACE	38
6.2 NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE ZA ROK 2021	39
6.3 MIGRANTI A KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE	40

7	BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY MIGRACE A NELEGÁLNÍ MIGRACE PRO ČESKOU REPUBLIKU	44
7.1	BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA	44
7.2	ZDRAVOTNÍ RIZIKA	44
7.3	EKONOMICKÁ RIZIKA	44
7.4	KULTURNÍ A SOCIÁLNÍ RIZIKA	45
8	ANALÝZA RIZIK NELEGÁLNÍ MIGRACE.....	46
8.1	STANOVENÍ BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK Z POHLEDU NELEGÁLNÍ MIGRACE.....	46
8.2	POSOUZENÍ BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK NELEGÁLNÍ MIGRACE POMOCÍ ISHIKAWA DIAGRAMU	47
8.3	PNH METODA.....	48
9	SHRnutí A VLASTNÍ DOPORUČENÍ.....	52
	ZÁVĚR	56
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	57
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	63
	SEZNAM OBRÁZKŮ	64
	SEZNAM TABULEK.....	65
	SEZNAM GRAFŮ	66

ÚVOD

Migrace, v současné době téma číslo jedna v souvislosti s probíhajícím válečným konfliktem vyvolaným Ruskou federací a vedeným proti suverénnímu státu Ukrajina. Obyvatelé státu, na který je veden útok se snaží před tímto utéct do bezpečí, a tudíž se stávají účastníky migrace. Nejen tento útěk obyvatel před ohrožením lze označit tímto rozsáhlým pojmem. Pokud si máme představit, co vše lze označit pojmem migrace, jednoduše by se dalo říci, že se jedná o pohyb obyvatelstva buď v rámci státu a jeho vymezených hranic, nebo přesun za jeho hranice. Tento pohyb může být legální či nelegální, konaný za účelem zlepšení svých sociálních a životních podmínek, či již zmiňovaný únik před ohrožením vlastního života. Bakalářská práce se nebude zabývat celkovým pojmem migrace, ale konkrétně vymezením bezpečnostních aspektů migrace. Ačkoliv se nemusí zdát, téma je v současnosti pro Českou republiku velmi významné. ČR by měla být na zvýšenou migraci, nejen v souvislosti s přílivem uprchlíků z Ukrajiny připravena, a měla by být schopna ji efektivně čelit. Je opravdu nezbytné připravit se na nárůst migrace a umět se vypořádat se souvisejícími dopady.

Cílem bakalářské práce je analyzovat bezpečnostní aspekty migrace v České republice a na základě výsledků analýzy zformulovat doporučení, která by zjištěná rizika spojená s migrací minimalizovala a eliminovala jejich dopady.

Bakalářská práce bezpečnostní aspekty migrace ve své teoretické části popisuje samotnou migraci včetně základní související terminologie. Jsou charakterizovány příčiny migrace, včetně migračních teorií různých autorů. Je vysvětlen pojem integrace a asimilace, který s migrací úzce souvisí a také přístupy České republiky v této problematice. Je stručně popsána legislativa a právní předpisy, související s migrační a azylovou politikou. Poslední kapitola teoretické části pojednává o migraci v kontextu bezpečnostních aspektů, včetně jejich převážně negativních důsledků pro společnost v ČR.

V praktické části bakalářské práce je popsáno bezpečnostní prostředí v rámci České republiky a dochází zde k charakterizaci migrace v Evropské unii a definici hlavních migračních tras vedoucích do Evropy. Dále se tato část práce zabývá migrací v ČR, jsou popsána statistická data legální a nelegální migrace a také vliv migrace na kriminalitu v ČR. Pro Českou republiku jsou zpracovány dostupné údaje o počtech migrantů pro období 2021.

Jako podpůrných metod bude použito v teoretické části metody literární rešerše, tedy zpracování teoretických východisek základě dostupné domácí a zahraniční literatury.

V praktické části bude pro analýzu bezpečnostních rizik migrace použita jednoduchá analytická technika, Ishikawův diagram, která zobrazuje příčiny a následky nelegální migrace. Následně je vypracována PNH metoda, která umožňuje blíže zhodnotit posuzovaná rizika v rámci migrace ČR.

Závěr práce bude věnován obecnému shrnutí bezpečnostních aspektů migrace v ČR. Na základě zjištěných poznatků budou popsána a navržena doporučení, jak minimalizovat rizika spojená s migrací a eliminovat jejich dopady.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MIGRACE – ZÁKLADNÍ POJMY A ROZDĚLENÍ

Na samotný úvod je nezbytné objasnit a charakterizovat základní terminologii provázející celou problematiku. Migrací se zabývá mnoho autorů Uherek et al. (2016), Keller (2017), Drbohlav (2010) a další.

Migrace je jev komplexní a dynamický, který ovlivňuje společenské a ekonomické aspekty. Pojem migrace můžeme vyjádřit jako stěhování. Je to pohyb natolik univerzální, že jej můžeme sledovat u všech živých prvků v přírodě. Tento pohyb v prostoru je prováděn za účelem změny místa pobytu, který může být dočasný nebo trvalý. Migrace může být chápána jako pozitivní změna, vynucené rozhodnutí, nebo realizace transferu člověka proti jeho vůli (Uherek et al., 2016). Migrace je ovlivňována vlivem světových ekonomických trendů, jako je globalizace, integrace, transnacionalizace (Rubinskaya, 2020). Rubinskaya (2020) uvádí, že migrace je víceúrovňový, mnohorozměrný sociální fenomén, zahrnující jakýkoli druh pohybu lidí, bez ohledu na jeho délku, složení a příčiny. Zahrnuje migraci uprchlíků, vysídlených osob, ekonomických migrantů a osob stěhujících se za jinými účely, včetně sloučení rodin.

Základní pojmy migrace obyvatelstva:

- Azyl – ochranný pobyt, který je poskytovaný státem osobě bez státní příslušnosti nebo státnímu příslušníku třetí země. Důvody udělení azylu v České republice jsou přesně specifikovány v zákoně č. 325/1999 Sb. o azylu.
- Azylant – cizí státní příslušník, kterému byl udělen azyl. Rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany vydává Ministerstvo vnitra.
- Azylová zařízení – zařízení sloužící k ubytování žadatelů o udělení mezinárodní ochrany nebo držitelů mezinárodní ochrany. Jejich zřizovatelem je Ministerstvo vnitra. Podle významu rozlišujeme tři druhy zařízení: přijímací středisko, pobytové středisko a integrační azylové středisko.
- Migrace – transfer jednotlivců či skupin v prostoru. Společně s porodností a úmrtností je významným prvkem procesu populačního vývoje a má vliv na změny ve společenském a kulturním chování obyvatel (Ministerstvo vnitra ČR, ©2021a).
- Migrační a azylová politika České republiky – strategie, schválena od roku 2015, která vychází z dlouhodobých vlastních i mezinárodních zkušeností, definuje migrační politiku České republiky včetně jejich zásad, cílů a nástrojů a vede

k posilování pozitivních aspektů migrace a ke snižování negativních jevů a migračních rizik (Ministerstvo vnitra ČR, ©2021b).

- Migrační politika Evropské unie (dále jen „EU“) – souhrn pravidel, která upravují vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí na území EU. Právní úprava je zakotvena ve směrnicích EU, která definuje zejména podmínky pro pobyt za účelem studia, zvyšování kvalifikace apod. (Ministerstvo vnitra ČR, ©2021a).
- Migrační kvóty – nástroj EU sloužící k rozdělení migrantů. Tímto nástrojem se snaží EU rozložit počty migrantů mezi všechny členské státy, aby nedošlo k přetížení jejich vlivu v rámci jednoho území (Keller, 2017).
- Migrant – osoba, která se narodila nebo dlouhodobě žila v jiné zemi. Odchod ze země nemusí být vždy dobrovolný (Brožová, 2022).
- Zdrojová země – destinace, odkud migranti přicházejí.
- Cílová země – vybraná oblast, kam migranti míří a hledají azyl.

1.1 Typologie migrace

V odborné literatuře se můžeme setkat s mnoha definicemi členění. Pavlík (2016) rozděluje migraci na dva typy, individuální a masová, a dle Čerňanské (2017) může být migrace rozdělena do více kategorií: mezinárodní a vnitrostátní, dobrovolná a nedobrovolná, legální a nelegální, ekonomická a politická.

- Mezinárodní migrace

Jde o pohyb mezi zeměmi v trvalém, krátkodobém nebo dlouhodobém měřítku, kdy migrující osoba překročí státní hranice. Mezinárodní migrace má podobu emigrace nebo imigrace.

- Vnitrostátní migrace

Nazývaná také vnitřní migrace, je obecným termínem pro všechny typy migrace, při nichž migrující jedinec nepřekročí státní hranice. Za vnitřní migranty označujeme osoby, které se přemísťují v rámci území vymezeného vlastními hranicemi a určitou národní identitou. Vnitřní migrant se tak pohybuje v rámci regionů, kde převládá téměř identická kultura a stejný jazyk (Obruča, 2019).

- Dobrovolná migrace

Je taková migrace, pro kterou se rozhodne člověk dobrovolně, bez nátlaku vedlejších okolností (Številová, 2017). Uherek (2016) uvádí, že k migraci dochází za předpokladu, že jsou k ní vhodné podmínky a hlavní motivací migrace je práce a zisk.

- Nedobrovolná migrace

Označována také jako nucená migrace. Je charakteristická vnějším tlakem na člověka pro opuštění země původu. Jedinec je k migraci ovlivňován tzv. „push“ faktory, mezi které se řadí ekonomické, sociální a politické okolnosti v zemi původu každého jednotlivce, které ho přimějí zemi opustit (Paldusová et. al., 2018).

- Legální migrace

Jde o proces, který nastává jen v případě dodržení pravidel, která daný stát nastaví pro odchod, tranzit, příchod a usazení cizinců (Številová, 2017). Uherek et al. (2016) dodává, že legální migrace je pro všechny příjemnější a bezpečnější, a kromě skutečných zločinců nechce být nikdo „nelegální“.

- Nelegální migrace

Je opakem legální migrace. Jde o proces, kdy člověk nedodrží státem nastavená pravidla. Drbohlav (2010) uvádí, že migranti v neoprávněném postavení (označováni také jako nelegální migranti) v jistém směru porušují platnou legislativu v oblasti pobytového nebo pracovního režimu. Keller (2017) dodává, že Evropský pakt klade důraz na boj proti nelegální migraci a na zajištění návratu neoprávněně pobývajících cizinců do země jejich původu nebo do země tranzitu.

- Ekonomická migrace

Patří mezi nedílné aspekty podporující rozvoj nejen zahraničních investic, obchodu a konkurenceschopnosti ekonomiky.

V České republice bylo od roku 2012 realizováno několik projektů ekonomické migrace. Cílem těchto projektů bylo dosažení časových úspor při přijímání a vyřizování žádostí o pobytová oprávnění zahraničních pracovníků, kteří zaplní nedostatek pracovních sil na českém trhu práce (Odbor evropského a mezinárodního práva 51300, ©2021).

- Politická migrace

Zahrnuje právo na svobodu pohybu, integraci a integrační politiku, sociální práva migrantů, vzdělávání, postavení migrantů na trhu práce a mnoho dalšího (Sdružení pro integraci a migraci, ©2022).

Cílem úvodní kapitoly bylo na základě studia odborné literatury definovat základní pojmy související s migrací. Typologie migrace úzce souvisí či vzniká dle příčin migrace.

1.2 Příčiny migrace

„Migrace je přirozeným vyústěním některých životních podmínek. Aby byla pro všechny co nejprospěšnější, je třeba její proces důkladně poznat a ideálně také korigovat“ (Diakonie ČCE, 2020).

První celosvětový náhled na migraci z hlediska udržitelnosti vytvořila OSN, když představila 17 cílů udržitelného rozvoje. Velmi významným je desátý cíl, který je zaměřen na snížení nerovností v rámci migrací mezi jednotlivými zeměmi.

Migranti svým rozhodnutím odejít ovlivňují své cílové i původní země. Nejedná se o nejhudší obyvatele, jak by se mohlo zdát, jelikož je nutné mít prostředky na přesun. U těchto migrantů se předpokládá, že v původní zemi získali jisté vzdělání a v cílové zemi tak budou ekonomicky přínosní (Diakonie ČCE, 2020). Pro pochopení rozhodnutí k migraci, je nezbytné se zaměřit a pochopit individuální podmínky, které souvisí nejen s ekonomickými, ale také s neekonomickými příčinami (sociálními, kulturními, náboženskými apod.) (Kubišta, 2016).

1.2.1 Základní přehled teoretických přístupů k příčinám migrace

Teoretické vysvětlení příčin vzniku migrace můžeme rozdělit do dvou rovin, které pojednávají o příčinách vzniku migrace a jsou děleny na názory předchůdců moderních teorií a soudobé teorie. Mezi první předchůdce moderních směrů patří:

- Ravensteinovy zákony

Ernst Georg Ravenstein, anglický geograf a kartograf, byl průkopníkem v oblasti teorií migrace. Jeho výzkum značně ovlivnil mnohé odborné práce, které se zabývají procesy migrace. V letech 1885 a 1898 vydal dvě zásadní díla, kde autor formuluje sedm základních zákonů migrace.

1. Každý migrační proud formuje zpětnou migraci.

2. Převážná část migrantů se přemísťuje především na krátkou vzdálenost.
3. Velká města jsou cílovou destinací pro migranty, kteří migrují na delší vzdálenosti.
4. Obyvatelé měst a městských částí migrují daleko méně než obyvatelé z venkova.
5. V mezinárodní migraci jsou mladí dospělí jedinci více aktivní než rodiny.
6. Majoritní počet migrantů je tvořen dospělými jedinci.
7. Růst velkých měst je především příčinou migrace, nikoliv přirozeným přírůstkem.

Z těchto zákonů jednoznačně vyplývá, že každý migrační tok vytváří i jakýsi tok opačným směrem, jelikož součástí hrubé migrace mezi dvěma zeměmi je čistá migrace. Zákony migrace pojednávající o vzdálenostech jsou stále všeobecně platné. Vyplývá z nich rovněž vztah mezi objemem migrace a vzdáleností. Může se však zdát, že s rostoucí vzdáleností klesá počet migrantů, což by mělo za příčinu vymizení migrace na dlouhé vzdálenosti. V dřívějších dobách by tomu tak opravdu bylo, ale v dnešní pokročilé době s vyspělými technologiemi a dopravou se migrace stala rychlejší a daleko pohodlnější. Ke snaze migrovat na delší vzdálenosti přispěl také rozvoj komunikačních technologií, např. mobilní telefon či internet. I přesto, že Ravensteinovy zákony vznikly v dobách, kdy vyspělé technologie byly teprve na vzestupu, pořád je možné je považovat za platné a odpovídající současným podmínkám.

- „Push-pull“ teorie (teorie tlaku a tahu)

Tato teorie se vyvíjela v 60. letech 20. stol, jejichž základy stanovil Bogue (1963). Následně byla rozpracovaná autory Leem (1966) a Jansenem (1969). Ti rozdělují pohyb obyvatel do dvou skupin. První skupinou jsou tzv. faktory tlaku, kdy je migrant ze země původu tlačěn. Druhou skupinou jsou faktory tahu-síly, které migranta přitahují do cílové země.

Tabulka 1 „Push-pull“ faktory (Zdroj: vlastní zpracování podle Paláta, 2014)

Push faktory	Pull faktory
Nedostatek pracovních míst	Pracovní příležitosti
Špatná zdravotní péče	Vzdělání
Primitivní podmínky	Bezpečí
Hladomor, sucho, rozšiřování pouští	Politická a náboženská svoboda
Diskriminace	Lepší životní podmínky

Přírodní katastrofy	Rodinné vazby
Nedostatek politické a náboženské svobody	
Vyhrožování, pronásledování, zastrahování	
Válka	

Rozhodovacím procesem k migraci nejsou jen „push-pull“ faktory, ale také nejrůznější překážky, které migraci brání. Patří sem především velká vzdálenost cílové země, jazyková bariéra, podmínky vstupu do země (vízová povinnost), ale i náklady související s přemístěním.

1.2.2 Soudobé teorie migrace

Druhou hlavní skupinou teoretického směru je soudobá teorie migrace, která vysvětluje její příčiny. Do této skupiny řadíme neoklasickou teorii migrace, novou ekonomii pracovní migrace, teorii duálního pracovního trhu a teorii světového systému.

- Neoklasická teorie migrace

Jedna ze základních teorií, která vysvětluje příčinu migrace. Na svém vrcholu byla v 60. letech 20. stol. Za hlavní příčinu migrace považuje nerovnoměrné rozdělení práce a kapitálu. Tato teorie je vysvětlována na úrovni celé země jako makroekonomický přístup, nebo na úrovni jednotlivce jako mikroekonomický přístup.

Dle makroekonomického přístupu vychází mezinárodní migrace z rozdílů mzdy a příležitostí mezi jednotlivými státy. Důsledkem migrace jsou reálné nerovnosti v příjmech i na pracovním trhu v jednotlivých zemích. V rámci hospodářského růstu naráží mnoho ekonomik na trhu práce na nedostatek kvalifikovaných pracovníků. Vzhledem ke kapitálu se práce stává nedostatkovou. Následně vzniká nerovnováha mezi rozdělením výrobních faktorů, která vyvíjí tlak na růst mezd. Naopak je tomu v zemích s nadbytkem práce a nízkou úrovní mezd. Pracující jedinci se tedy snaží o mezinárodní maximalizaci své mzdy a migrace pracovníků do zemí s nedostatkem pracovních příležitostí a vysokými mzdami by měla postupně vést k eliminaci rozdílů mezd. Po jejich úplném vyrovnání by měla migrace zcela ustát.

Mikroekonomický přístup klade důraz na potencionální migranty, kteří se rozhodují na základě kalkulace možných nákladů a přínosů, které s sebou migrace přináší. V tomto

přístupu je migrace důsledkem existujících nerovností na pracovních trzích v rámci jednotlivých států.

Lze říci, že neoklasická teorie migrace se v mnoha ohledech podobá „push-pull“ teorii, přičemž v neoklasické teorii se jedná pouze o zohlednění jedné z ekonomických příčin migrace a nejsou akcentovány další ekonomické a neekonomické aspekty.

- Nová ekonomie pracovní migrace

Tato teorie tvrdí, že rozhodnutí o migraci nevznikají u jednotlivých izolovaných aktérů, ale ve větších celcích spolu souvisejících lidí. Na rozdíl od neklasické teorii jde tedy o rozhodnutí celé domácnosti (rodiny), nikoliv samotného jedince. Jejich cílem je maximalizovat své příjmy, ale také minimalizovat možná omezení a rizika, jako jsou nejistota či chudoba.

- Teorie duálního pracovního trhu

Teorie duálního pracovního trhu se zaměřuje na poptávkovou stranu migrace v cílových zemích a nabírání pracovníků z rozvojových zemí. Dle této teorie vzniká migrace ze strukturálního nedostatku pracovníků v určitých sektorech v přijímacích zemích. Dále poukazuje na to, že lidé v rozvinutých zemích čelí na pracovním trhu určitým motivačním problémům u nižších pozic, kde je omezená možnost karierního růstu. Taková volná pracovní místa následně vytváří poptávku po pracovnících ze zahraničí, kteří nemají motivační problémy. Ve vyspělých zemích je proto migrace iniciována ze strany zaměstnavatelů, nebo vlád jako zástupců domácích zaměstnavatelů. Jde o pracovní pozice, které jsou pro domácí pracovníky nezajímavé, avšak uspokojivé pro migranty ze zahraničí. Ti mnohdy přijímají tuto práci pouze na přechodné období s vidinou, že si po určité době naleznou zaměstnání mimo tento neatraktivní sektor.

- Teorie světového systému

Označována také jako teorie světového systému zkoumá příčiny migrace na základě změn historického uspořádání tržních vztahů v rámci světového systému. Podle této teorie souvisí migrace s nerovnostmi mezi rozvinutými a zaostalými oblastmi. V důsledku probíhajících změn ztrácejí venkovské domácnosti svou původní soběstačnost a s vidinou vyššího výdělků odcházejí do měst či do zahraničí.

Všechny zmíněné teorie udávají možná teoretická vysvětlení pro mezinárodní migraci, avšak žádná z nich plně nevysvětluje komplexní problém migrace v celé své šíři (Palát, 2014).

1.2.3 Důvody růstu migrace

Od začátku první světové války měly státy uzavřené hranice. Migrace tak byla kvůli válce a hospodářské krizi velmi složitá a imigranti se stali nevítanými. V šedesátých letech 20. stol. žila ještě většina obyvatel v původní zemi, ve které se narodila. Během půlstoletí imobility se ale výrazně změnila celosvětová ekonomika a mezi příjmy jednotlivých zemí se otevřela propast. Distribuce příjmů ve společnosti je nevyvážená. Mnoho lidí se nachází někde uprostřed, mezi bohatou nebo chudou menšinou (Collier, 2017).

Už od počátku lidské existence je základní příčinou rozhodnutí obyvatel pro migraci zcela obdobné. Faktory, které ovlivňují volbu k přesunu, podmínky a destinaci, se neustále vyvíjejí. Již v pravěku a starověku byly hlavní příčinou přírodní podmínky, a to najít nové prostory zajišťující obživu rostoucí populace. Později nabývaly na významu sociálně-ekonomické podmínky, které zahrnovaly vytváření sociálních rozdílů uvnitř společnosti a rozšiřování hmotného vlastnictví a ovládnutí cizích území. V novověku se začaly rozvíjet ekonomické vztahy a ekonomická motivace, které vycházely ze zájmů jednotlivců, později státních zájmů a dalších subjektů (Kubišta, 2016). Dle Kubišty (2016) se motivace k migraci od druhé poloviny 20. stol. odvíjí od rozhodování každého jednotlivce a její důsledky jsou posuzovány z hlediska pozitivních či negativních důsledků pro domácí nebo přijímací ekonomiku.

Neekonomické faktory můžeme rozdělit následovně:

- Přírodní – klimatické a jiné přírodní katastrofy (např. hladomor, zemětřesení).
- Politické, včetně historických, kulturních a náboženských aspektů (např. občanská válka, etnické ozbrojené konflikty.)
- Demografické – nerovnoměrné rozmístění osídlení obyvatelstva ve světovém hospodářství.

Ekonomické faktory:

- Rozdílná úroveň vyspělosti jednotlivých regionů a ekonomik ve světovém hospodářství.
- Globalizace a propojování lidského potenciálu, fixního kapitálu a moderních technologií.
- Kvalifikace a zvyšování kvalifikační úrovně.

- Zlepšení ekonomické a sociální situace (Kubišta, 2016).

Další důležitou oblastí je právní a legislativní ukotvení problematiky, což bude obsahem následující kapitoly.

1.3 Právní legislativa migrace

Tato část pojednává o právních předpisech tvořících legislativní rámec azylové a migrační politiky. Jde o důležité normy mezinárodního, unijního a národního práva, které se dotýkají více okruhů činností (Ministerstvo vnitra ČR, ©2021c).

Pobyt cizinců na území ČR

- Zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 325/199 Sb. o azylu, ve znění pozdějších předpisů.
- Sdělení č. 208/1993 o Úmluvě o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícím se právního postavení uprchlíků
- Zákon č. 221/2003 Sb. o dočasné ochraně cizinců.

Mezinárodní ochrana

- Nařízení Rady (ES) č. 539/2001 kterým se stanovuje seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni.
- Nařízení EP a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech.
- Nařízení EP a Rady (EU) 2016/399 o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).

Občanství ČR a jeho nabývání

- Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky.

Vzdělávání cizinců

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším, odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.

Kriminalita, nelegální migrace cizinců

- Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník.
- Zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic ČR a o změně některých zákonů (Český statistický úřad, 2020).

Migrace je složitý proces a výše uvedený výčet legislativních pramenů není kompletní, ale nabízí základní přehled nejdůležitějších zákonů a nařízení.

Na vládách jednotlivých zemí je jasně specifikovat přístup státu k migraci. Proces řízené imigrace je velmi úzce spojen s procesem integrace. Pouze řízená migrace může být dlouhodobě efektivní a funkční pouze v případě, že je spojena s úspěšnou integrací na území cílového státu. Právě schopnost a míra integrace do majoritní společnosti definuje možnosti a objem řízené imigrace (Ministerstvo vnitra, ©2021d).

2 INTEGRACE

Slovo integrace se objevuje velmi často společně s takzvanou migrační či uprchlickou krizí nejen v českém mediálním a politickém prostoru. Odpůrci migrace často poukazují na obtížnou, ale i nezvladatelnou integraci (Pacovská, 2020).

2.1 Integrační politika

Hlavním nástrojem úspěšné migrační politiky je integrace cizinců. Integrace je proces oboustranný, do kterého vstupují jak cizinci, tak majoritní společnost. Jedná se o komplexní dynamický proces, dotýkající se mnoha oblastí (Ministerstvo vnitra, ©2021e). Podle Manuálu lokální integrace migrantů v České republice (2020) můžeme mezi tyto oblasti zařadit sociální oblast, komunikaci, školství, trh práce, místní rozvoj, zdravotnictví a kulturu. Koordinátorem integrace je ministerstvo vnitra, avšak do její realizace je zapojena celá řada ministerstev a dalších partnerů jako jsou integrační centra, nestátní neziskové organizace, organizace cizinců a jiné (Ministerstvo vnitra, ©2021e). Cílem integrace je přínosné nekonfliktní soužití cizinců a majority, do kterého se musí aktivně zapojit jak migranti či uprchlíci samotní, tak i majoritní společnost. Ta musí být pro přijetí nově příchozích otevřena a nápomocna k jejich začlenění. Čím efektivnější proces integrace cizinců do české společnosti bude, tím častěji se bude posuzovat soužití migrantů či uprchlíků a majoritní společnosti posoudit jako bezproblémové (Pacovská, 2020).

Cílovými skupinami integrační politiky jsou občané třetích zemí, kteří legálně pobývají na území ČR a majoritní společnost. Tzv. třetí země jsou země mimo Evropskou unii, Evropský hospodářský prostor a Švýcarsko. Držitelé mezinárodní ochrany mají možnost využívat integračních nástrojů dle jejich potřeb, a to v rámci Státního integračního programu (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2015).

2.2 Nástroje integrace

Základním nástrojem politiky integrace cizinců je “Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ z roku 2016. Tento dokument vymezuje bariéry integrace a nastavuje záměry politiky integrace cizinců v České republice. Konkrétní opatření jsou definována v každoročně aktualizovaném Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integraci cizinců (Ministerstvo práce a sociálních věcí, ©2020).

K obsahové provázanosti a návaznosti úkolů jsou Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců a Postup při realizaci předkládaný v rámci jednoho materiálu (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2015).

Dokument je rozdělen do tří kapitol:

1. Analýza aktuální situace v oblasti integrace cizinců.
2. Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu.
3. Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2016.

První kapitola se zaměřuje na detailní popis struktury populace cizinců, kteří pobývají na území ČR a analyzuje dosavadní výsledky integrační politiky a problémy v této oblasti. Druhá kapitola definuje postup ČR v oblasti integrace cizinců. Cílem je podpořit nekonfliktní soužití s cizinci, zabránit vzniku negativních jevů a zajistit bezpečnost obyvatel ČR. Ve Třetí kapitole jsou navrhována jednotlivá opatření příslušnými rezorty odpovědnými za realizaci integrační politiky (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2015).

2.3 Integrace versus asimilace

Často při definici pojmů integrace a asimilace dochází k jejich zaměňování. Ačkoliv česká společnost tvrdí, že je potřeba cizince nejprve integrovat, často tím myslí spíše asimilovat. Rozdíl je patrný, jelikož integrací do nové společnosti cizinec nepřichází o svá kulturní specifika a zvyklosti, kdežto asimilace je proces, během kterého je cizinec nucen se svých zvyklostí zcela vzdát a bez výjimky přijmout pravidla nové společnosti.

Česká legislativa má čtyři základní pilíře, jež mají být na základě Koncepce integrace cizinců naplňovány. Patří sem: dostatečná znalost češtiny, ekonomická soběstačnost, orientace ve společnosti a vzájemné bezkonfliktní soužití většiny a menšiny. Koncepce dále jmenuje aktivity, které k budování těchto pilířů pomáhají. Jednou z těchto aktivit bylo založení Center na podporu integrace cizinců, která fungují ve všech českých krajích. Cizincům jsou v těchto centrech poskytovány např. právní či sociální služby, ale také kurzy českého jazyka (Pacovská, 2020).

2.4 Integrační centra

První integrační centra vznikla v roce 2009. Jejich zásadním posláním je monitorovat situaci cizinců v daném regionu a být tak nápomocni obcím a zaměstnavatelům se sdílením

informací. Samotným cizincům pak centra poskytují širokou škálu integračních služeb. V současnosti je čtrnáct integračních center, které jsou umístěny ve všech krajích.

„V deseti krajích je jejich realizátorem Správa uprchlických zařízení ministerstva vnitra, v ostatních pak kraj (Jihomoravský kraj) a nestátní neziskové organizace (integrační centrum Praha o. p. s., která byla založena Magistrátem hlavního města Prahy, Poradna pro integraci, z.ú. v Ústí nad Labem a Diecézní katolická charita Hradec Králové).“
(Ministerstvo vnitra, ©2021f).

Působnost center se neomezuje pouze na krajská města, ale své aktivity zajišťuje na celém území kraje.

Hlavním cílem těchto center je vyvíjet prostor pro dlouhodobou podporu integrace cizinců do české společnosti. Centra tvoří komplexní síť na území celé České republiky a obstarávají realizaci integrační politiky ČR.

Provoz center je od 1.7.2020 hrazen ze Správy uprchlického zařízení Ministerstva vnitra na základě novely zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. V rámci stejné novely organizují Centra od 1.1.2021 povinné adaptační a integrační kurzy. Mezi cílovou skupinu patří dlouhodobě legálně pobývajícím cizinci a dále azylanti a osoby požívající doplňkové ochrany, kterým byla udělena mezinárodní ochrana.

Služby poskytované centry jednotlivým klientům jsou následující:

- sociální a právní poradenství,
- tlumočnické služby,
- kurzy českého jazyka,
- sociokulturní kurzy,
- provoz knihovny a internetového pracoviště,
- komunitní pracovníci,
- vzdělávací a kulturní akce (Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra, ©2021).

2.5 Důvody integrace migrantů

Dle statistiky Cizinci v ostatních zemích EU vydané Českým statistickým úřadem, vyplývá, že ačkoliv počet migrantů v ČR nedosahuje takových hodnot, jako ve většině evropských

států, tak množství příchozích, kteří se zde usazují na trvalo, každoročně stoupá. Migranti trvale žijící na našem území jsou již stabilní součástí české společnosti a poměrně podstatnou sociální skupinou. Natolik podstatnou, že s ní musí počítat stát, ale také kraje, města i obce při plánování strategií nebo komunitních plánů. Výsledky studie Migration Policy Group z roku 2018 potvrzují, že obyvatelé měst se silnější interkulturní a inkluzivní politikou integrace migrantů, mají více ekonomických příležitostí, snáze si hledají práci, jsou spokojenější s veřejnými službami a místní správou a cítí se bezpečněji (Council of Europe, 2018). Klíčovými úspěšné integrace jsou především důležité zásady, které je nutné zohlednit. Mezi hlavní patří respektování sociokulturní rozmanitosti, porozumění odlišnostem, a připravenost přijmout vzájemné rozdíly. V současnosti se poukazuje na to, že integrace je jediný způsob, jak dosáhnout pokojného soužití všech obyvatel v demokratickém státě (Manuál lokální integrace migrantů v České republice, 2020).

3 BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY MIGRACE

Migrace je jev historický, trvalý a přirozený, který přináší příležitosti pro imigranta, přijímající zemi i zemi původu. Výrazná omezení či vyloučení imigrace by nebyla pouze hrozbou ekonomickou, ale dotkla by se také svobody pohybu občanů ČR v rámci reciprocity.

Migrace s sebou nese také určitá bezpečnostní rizika. Hrozbou mohou být samotní imigranti anebo jejich masy. Tato hrozba může mít podobu terorismu, organizovaného zločinu, kriminality, šíření infekční nákazy, neslučitelnost kulturních zvyklostí s naším právním pořádkem, ale také neochota k integraci. Dalším ukazatelem je objem migračních toků a masová neřízená imigrace, která může vést až ke společenským nepokojům či radikalismu.

Problematiku migrace je třeba řešit komplexně od země původu až po vývoj mezinárodní situace v nejbližším sousedství. Je třeba se zaměřit na zdroje migrace, kterými jsou politická řešení konfliktů v zemích původu, boj proti terorismu, podmínky pro návrat migrantů apod. (Ministerstvo vnitra, ©2021d). Za komplikací lze také považovat širokou různorodost imigrantů a odlišné podmínky pro asimilaci v hostitelské společnosti. Například prezident Miloš Zeman ve svém projevu komentoval dění kolem Islámského státu, přistěhovalectví z odlišných kultur tímto způsobem (Zeman, Panenka a Ovčáček, 2016).

„Podle mého názoru bychom měli těm, kdo trpí v Sýrii, Iráku nebo v jiných zemích, pomáhat v jejich domovských zemích, a nikoliv je sem zvat, kde by se většinou cítili nešťastní, protože jsou to lidé s odlišnou kulturou. Budiž nám příkladem muslimská imigrace ve Francii nebo v Německu, kde se tito lidé nedokázali asimilovat a kde vytvořili svoje vlastní ghetta.“ (Zeman, Panenka a Ovčáček, 2016).

Rožňák a Kubečka (2018) uvádí, že imigrantská ghetta jsou semeništěm bídy a zločinu. Neasimilovaný jedinec společnosti nic nepřináší, hledá vlastní identitu a nachází ji v radikální interpretaci islámu. Mezi nejdůležitější vlivy, způsobující odlišné začleňování imigrantů do společnosti jsou považována:

1. migrace z hlediska dobrovolnosti,
2. imigrační tok a jeho složení (pohlaví, věk, odbornost),
3. kontext přijetí (vztah hostitelské společnosti),
4. legislativní požadavky,
5. územní rozmístění imigrantů (Rožňák a Kubečka, 2018).

Je potřeba vnímat, že globalizace světa přinesla konflikty na vzdálenosti dříve nemyslitelné. Příliv migrantů z území konfliktu, případně rozšíření ozbrojeného konfliktu na území dalších států např. formou teroristických útoků (Bárta, Kovář a Foltýn, 2015).

3.1 Ekonomické a sociální důsledky

Z ekonomického hlediska je důležité se zaměřovat na rozsah migrace, ale také na proces ovlivňování jejího složení dle aktuální situace na trhu práce a jeho potřeb. V rámci členských států EU není snadné dosáhnout příznivého řešení v situaci, kdy odpor k migraci narůstá. Na druhou stranu lze říct, že existuje stále rostoucí poptávka na získání vysoce kvalifikovaných migrantů (Palát, 2013).

Dle Janáčkové et al. (2016) zatěžují nekvalifikovaní migranti sociální systém v krátkém i dlouhodobém horizontu. Podnikatelé mohou být tak v domnění, že se dočkají levné pracovní síly, na místo toho se ale dočkají spíše zvýšení daní. Ze statistik vyplývá, že přistěhovalci z vyspělých zemí platí obvykle více daní, než přijímají na dávkách. Opakem jsou migranti ze třetích zemí, kteří jsou průměrně méně vzdělaní, nárokují si sociální dávky a mají více požadavků na veřejné služby (školy, nemocnice). Z toho vyplývá, že průměrný přistěhovalec z chudé země z rozpočtu čerpá daleko více.

3.2 Kriminalita a terorismus

Migrace je často spojena s bezpečnostními aspekty. Konkrétní hrozbou mohou být jednotliví imigranti, nebo jejich masy v rámci neřízené migrace. Hrozba může mít podobu terorismu, radikalizace, organizovaného zločinu, šíření kulturních zvyklostí, které jsou neslučitelné s našim právním pořádkem, ale i šíření infekční nákazy či absence integrace (Ministerstvo vnitra, ©2021d).

Vegrichtová (2019) vyjadřuje, že terorismus a s ním spojené násilí v různých podobách je v dnešní době nedílnou součástí Evropy. Kromě ztrát na životech a vysoký počet zraněných s sebou přináší šíření strachu, nenávisli a nejistoty mezi obyvatelstvem. Dále popisuje, že strach a nedůvěra občanů, bez ohledu na to, zda mají, nebo nemají reálný základ, jsou zásadními spouštěči nedůvěry v bezpečnostní systém. Drbohlav (2015) popisuje strach jako individuální, ale i sociální vysoce nakažlivou emoci, která aktivuje celý organismus k případné sebeobraně a patří k nejsnadnějším nástrojům pro manipulaci s jedincem i společností.

Předseda senátu, Miloš Vystrčil uvádí, že je nutné, abychom jednali společně s našimi zahraničními partnery a zamezili tak příchod dalších migrantů, kteří nerespektují západní způsob života a prosazují náboženství, které je pro Evropu netypické (Jeřábková, 2020).

Shrnutí teoretických východisek

Cílem teoretické části bakalářské práce bylo na základě studia dostupné domácí i zahraniční literatury zpracovat literární rešerši k problematice bezpečnostních aspektů migrace. Nejdříve byla charakterizována samotná migrace, včetně základní související terminologie. Aby bylo možné migraci členit, je nutné pojmenovat a identifikovat příčiny migrace, včetně migračních teorií různých autorů, jež se v proudu času měnily a vyvíjely. S pojmem migrace je nesporně spojen i pojem integrace a asimilace, včetně přístupu České republiky. Přístup jednotlivých států je zakořeněn v legislativě a právních předpisech upravující migrační a azylovou politiku. Závěr teoretické části patří pojednání o migraci v kontextu bezpečnostních aspektů, včetně jejich povětšinou negativních důsledků pro společnost v ČR. Je možné konstatovat, že cíl teoretické části bakalářské práce spočívající v tvorbě literární rešerše byl splněn a tímto byl vytvořen základ pro zpracování praktické části.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Česká republika je malý stát v srdci Evropy, mající přes 10 miliónů obyvatel, s krásnou krajinou a úrodnými půdami, a řadí se mezi silné ekonomické země a odolným bezpečnostním prostředím.

Bezpečnostní prostředí je prostředí, ve kterém Česká republika uskutečňuje svoji zahraniční politiku. Jejím výsledkem je vzájemné působení mnoha faktorů vycházejících ze zásadních bezpečnostních výzev a hrozeb, které můžeme rozdělit do několika sektorů (Divišová et al., 2019).

4.1 Politický sektor

Hrozby v politickém sektoru směřují vůči vnitřní organizaci a stabilitě státu. Povaha ohrožení je v tomto sektoru výhradně nevojenská. Mezi příznačné cíle patří idea státu, národní identita, vládnoucí ideologie a instituce. Kromě státu jsou cílem ohrožení také systémové referenční objekty zahrnující mezinárodní společenství, mezinárodní a lidská práva, které jsou podmínkou politické stability.

Z globálního bezpečnostního hlediska zůstávají hrozbou slabé státy. Z důvodu neschopnosti naplňovat základní funkce státu, zejména zajištění bezpečnosti a alokace zdrojů, tím ztrácejí legitimitu vůči obyvatelstvu a tvoří bezpečnostní vzduchoprázdno, které je přístupné pro jiné účastníky, resp. násilné nestátní aktéry.

Z hlediska bezpečnosti je pro ČR riziko směřující z destabilizace a regionálních konfliktů na Blízkém východě, které zahrnují zvýšené migrační toky a nárůst fundamentalismu (Divišová et. al., 2019).

4.2 Environmentální sektor

Environmentální bezpečnost je nejvyšší formou bezpečnosti z důvodu podmínek, které ovlivňují fungování všech ostatních sfér. V případě, že v tomto sektoru dojde k vypuknutí krize, její důsledky se budou projevovat v ostatních sektorech. Strategický šok se projevil také v environmentálním sektoru z důvodu propuknutí celosvětové pandemie. Tento sektor je nadále ovlivňován změnou klimatu, kterou není možné v dlouhodobém horizontu zcela zvrátit. Dopady je možné změnit společnou reakcí mezinárodního společenství a zároveň se na nevyhnutelné změny adaptovat. (Divišová et. al., 2019, Stojar et. al., 2021). Podle Světové meteorologické organizace (WMO) se stále nedaří klimatické změny zpomalit,

naopak se tempo růstu neustále zrychluje. K posouzení měnícího se klimatu používá WMO sedm klimatických indikátorů (skleníkové plyny, teplotu, extrémní události, teplotu a výšku hladiny oceánu, rozlohu mořského ledu, okyselení oceánu). Aktuální vývoj změny klimatu můžeme demonstrovat na následujících měřitelných indikátorech:

- Oxid uhličitý (CO₂) a jeho koncentrace je hlavním indikátorem skleníkových plynů. V roce 2019 dosáhly koncentrace skleníkových plynů nových maximálních hodnot. I navzdory neúspěchům způsobených COVID-19 se celosvětově emise skleníkových plynů v roce 2020 zvýšily.
- Potencionální teplotní rekord polárního kruhu. V ruské městě Verchojansk byla Světovou meteorologickou organizací (WMO) v roce 2020 uznána teplota 38 °C, jako nový arktický rekord.
- V roce 2020 byly Světovou meteorologickou organizací (WMO) stanoveny dva nové světové rekordy pro nejdelší hlášenou vzdálenost a dobu trvání jednoho blesku v Brazílii a Argentině (WMO, 2021).

Důsledky změn klimatu lze rozdělit do dvou oblastí: na náhlé pohromy spojené s přírodními katastrofami (např. povodně) a na plíživé pohromy (např. sucho). Obě tyto oblasti mohou v dlouhodobém horizontu naznačovat zvýšené požadavky na působení armády ČR (dále jen AČR) v souvislosti s přírodními pohromami (Divišová et. al., 2019).

V první polovině roku 2020 bylo v ČR zaznamenáno největší sucho za posledních 500 let. Do budoucna lze očekávat podobný vývoj vlivem nižších srážek. Od roku 2014 ve světě narůstá počet osob postižených chudobou a hladem v důsledku konfliktů, hospodářského poklesu, klimatických změn a extrémním počasím. Pandemie tento nepříznivý dopad nadále prohlubuje. Kombinace těchto faktorů vede následně k migraci osob z postižených oblastí (Stojar et. al., 2021).

4.3 Sociální sektor

V sociálním sektoru je bezpečnostní prostředí zaměřeno na hrozby vůči identitě společnosti. Ztráta identity vede společnost k existenčnímu ohrožení. Identitu ohrožují tři kategorie hrozeb, kterými jsou migrace, soupeření různých identit a nepříznivý demografický vývoj.

- Migrace

Celkový počet migrantů směřujících ze států Afriky a Blízkého a Středního východu do Evropy v roce 2018 poklesl s porovnáním s rokem 2017, ale i přesto představuje migrace pro evropské státy výzvu. Ve vícero evropských státech přispívá migrace k polarizaci společnosti, ale i k napětí mezi samotnými státy. Příkladem je Globální pakt OSN o migraci, který ČR, společně s dalšími státy, odmítla podpořit. Je třeba zdůraznit, že tato migrační vlna do Evropy nepředstavuje přímou hrozbu pro bezpečnost v ČR, ale představuje nepřímou hrozbu, jelikož přispívá k posilování krajní pravice, xenofobních, islamofobních a vyhraněných protiimigračních postojů ve společnosti.

V rámci migračních trendů může být ovlivněno plnění úloh Armády ČR. AČR může asistovat bezpečnostním složkám při zajišťování hranic, ale také může být nasazena na pomoc jiným členským zemím, které jsou nejvíce zasažené migrační vlnou v rámci NATO a EU.

Růst migračních vln a s nimi spojené teroristické útoky v Evropě vyvolávají ve většině členských států EU, včetně ČR, zpochybňování evropských hodnot. K těmto hodnotám patří např. otevřené hranice, oslabování evropské identity a nedůvěra v národní instituce. Společnost je polarizovaná a ohrožovaná šířením konspiračních teorií, dezinformací a hoaxů, kterým čelí i ČR ve výrazné míře. Dezinformace jsou zaměřeny především protiamericky a přispívají k rozšiřování protiamerických postojů, jež jsou v rozporu s oficiálním směrem zahraniční politiky ČR jako členského státu NATO.

Z důvodu ochrany západní identity je potřebné:

- ujistit občany, že spojenecká partnerství mají význam,
- vyvracet konspirační teorie a dezinformace,
- více informovat občany o výhodách pro ČR plynoucí z členství v NATO,
- zvýšit zdravou míru vlastenectví a hrdosti na národní dějiny včetně vojenských dějin českého národa (Divišová et. al., 2019).

S ohledem na probíhající pandemii Covid-19, byl rok 2020 v oblasti migrace výjimečný, z důvodu výrazného snížení migrantů vně i uvnitř Evropy oproti roku 2019. Počet ilegálních přechodů hranic EU byl nejnižší od roku 2013. Mezi nejčastější země původu ilegálních migrantů patří stále Sýrie, Maroko, Tunisko a Alžírsko.

Česká republika v roce 2020 zaznamenala, oproti trendům EU, celkový nárůst počtu legálně pobývajících cizinců, tak i nárůst v počtů záchytu ilegálního pobytu na našem území. Celkový počet, 7 093 cizinců, bylo zadrženo na území ČR, kteří zde pobývali nelegálně a je nejvyšší od roku 2015. Šlo zejména o cizince z Ukrajiny, Moldavska a Vietnamu. I přes probíhající pandemii stoupl v roce 2020 počet registrovaných cizinců, pobývajících na území ČR legálně, na celkový počet 634 790 osob. Více jak polovina cizinců přijela za účelem práce, více jak 17 % přijelo za účelem sloučení rodiny, necelých 8 % za studiem a dále za podnikáním. Největší podíl zaujímají Ukrajinci, Slováci a Vietnamci (Stojar et. al., 2021).

4.4 Demografický vývoj

Demografický vývoj zaznamenává dlouhodobě dva problematické jevy. Prvním demografickým trendem je nižší porodnost v ČR, která značně souvisí se stárnutím populace (Divišová et. al., 2019). V průběhu roku 2020 se celkový počet obyvatel republiky zvýšil pouze o necelých 8 tisíc, což je nejnižší číslo od roku 2013. Příčinou prudkého meziročního poklesu jsou vyšší úmrtnost obyvatelstva a omezení migrace z důvodu celosvětové pandemie Covid-19. Právě migrace je jediným důvodem, proč absolutní počet obyvatel v ČR již několikátým rokem narůstá. Rovněž mortalita českého obyvatelstva převyšuje natalitu již řadu let (Stojar et. al., 2021). Současně s tím dochází ke zhoršování zdravotního stavu mladých lidí (nadváha, špatná fyzická kondice), což způsobuje pokles počtu lidí, kteří nebudou způsobilí vstoupit do armády. Rekrutace do AČR bude tak náročnější, ale i nákladnější. Druhým problematickým jevem je nízká gramotnost mladých lidí v oblasti obstarávání svojí osobní bezpečnosti a poskytování první pomoci. Tento jev vede k tomu, že lidé nejsou schopni reagovat na krizové situace a zajistit si sami alespoň určitou míru bezpečnosti. Řešením tohoto problému by mohlo být zavedením obdoby povinné branné výchovy již na základních školách, která by vedla k nabytí uvedených zručností a připravenosti na krizové situace (Divišová et. al., 2019).

Pro AČR bude mít budoucí vývoj v sociálním sektoru bezpečnosti značný dopad. Demografický vývoj bude negativně ovlivňovat nábor nových vojáků z důvodu zdravotní nezpůsobilosti. Nabízí se možnost obsazovat tyto místa občany ČR původem z jiných států (potomkové migrantů). Dalším problémem bude nízká bezpečnostní gramotnost, ale i pokles mladých lidí vstupujících do armády z důvodu dezinformací týkajících se evropských

a transatlantických bezpečnostních struktur. V neposlední řadě může mít nepříznivý vliv na jednotlivce v armádě a zneužívání migrace k politickým účelům. (Divišová et. al., 2019)

4.5 Vojenský sektor

Nejvýznamnější hrozbou v současnosti jsou napjaté vztahy EU/NATO a Ruské federace a bezpečnostní situace na Ukrajině. Satelitní snímky potvrzují, že Rusko na hranicích s Ukrajinou soustřeďuje obrovskou vojenskou techniku. Ukrajinci očekávají možnou válku a invazi v zákopech. Krize ve východní Evropě tak nabírá na intenzitě (Novák, 2022).

Geograficky nejbližší ozbrojený konflikt, který by mohl mít značné dopady na ČR, probíhá na východě Ukrajiny. Je vysoce pravděpodobné, že v případě vojenského konfliktu bude ČR fungovat jako tranzitní země, přes kterou budou přicházet posily ze střední a západní části NATO. Česko by tak mohlo být účelně a efektivně využito, v rámci kolektivní obrany, jako dopravní a záchytné území v době krizí (Svárovský, 2021).

Dalším faktorem ovlivňující bezpečnostní prostředí jsou zbraně hromadného ničení (dále jen ZHN). Smlouva, která byla uzavřena v roce 1987 mezi USA a tehdejším sovětským svazem zajistila likvidaci střel krátkého a středního doletu. USA tuto smlouvu vypovědělo s argumentem, že ji Rusko nedodržuje a vyvíjí výrobu nového bojového komplexu. Skutečnost je, že smlouva nezahrnovala jiné mocnosti, jako jsou Čína, Irán, Indie, Korejská lidová demokratická republika, které také vlastní jaderné zbraně nebo usilují o jejich vývoj. Následek vypovězení smlouvy bude opětovné rozmístování nosičů ZHN a prostředků k jejich eliminaci na evropském území (Divišová et. al., 2019).

4.6 Ekonomický sektor

Globální ekonomika byla výrazně poznamenána pandemií koronaviru (COVID-19), kdy došlo ke zpomalení ekonomiky, nárůst nejistot mezi investory na finančních trzích a omezení výroby v důsledku šíření pandemie. Během pandemie byla přijímána opatření v podobě uzavření některých průmyslových oblastí, výpadků v zásobovacích řetězcích, omezení letecké dopravy, zavírání hranic, obchodů a restaurací. Pandemie ovlivnila také cenu ropy. Restrikce v oblasti výroby a dopravy byly spojeny s prudkým poklesem nabídky a poptávky, které vedly k poklesu HDP v jednotlivých zemích, ale i v celých regionech. Mezi nejvíce poškozený sektor patřil jednoznačně ochod s motorovými vozidly. V roce 2020 byl zaznamenán nejhlubší pokles výkonu ekonomiky v historii ČR. Přijatá opatření, směřující ke zmírnění dopadů, vedla k výrazným propadům daňových příjmu a k nárůstům výdajů

zaměřených na pomoc jednotlivcům a firmám. Celkově epidemiologická situace zasáhla chod ekonomik všech států, včetně jejich ozbrojených sil a ovlivnila vývoj do dalšího období. AČR pomáhala v rámci pandemie s přepravou zdravotnického materiálu a pomůcek do ČR, jejich vykládkou z letadel s rozvozem ze skladů. Následně AČR poskytla pomoc sociálním a zdravotním zařízením, které měli nedostatek personálu. Ozbrojené síly byly také nasazeny na hlídání státních hranic, při stavbě záložní polní nemocnice v pražských Letňanech nebo při projektu Chytrá karanténa. Celkem bylo v ČR v roce 2020 nasazeno 15 tisíc vojáků. Ekonomická krize způsobená koronavirem negativně ovlivnila zbrojní a bezpečnostní průmysl a bude mít do budoucna nepříznivý dopad na snížení obranných výdajů (Stojar et. al., 2021).

Fenomén migrace není novodobým jevem. Problematiku migrace nelze ani chápat izolovaně, nýbrž v kontextu s vývojem mezinárodní situace v nejbližším sousedství i zemích původu. O migraci v sousedních státech i společnosti bude pojednávat následující kapitola.

5 MIGRACE A EVROPSKÁ UNIE

V roce 2015, kdy vrcholila migrační krize, uskutečnila EU mnoho opatření zajišťující lepší ochranu vnějších hranic a kontrolu migračních toků. Následně přijala Evropská komise Evropskou migrační agendu pro řešení bezprostředních problémů migrace. Agenda obsahuje čtyři základní pilíře zaměřující se na snižování motivace k nelegální migraci, na zlepšení správy hranic, na vytvoření nové politiky pro legální migraci a posílení role EU v ochraně osob prostřednictvím společné azylové politiky. Na základě těchto opatření došlo k poklesu počtu nelegálních vstupů do EU o více než 90 %. Cílem EU a jejich členských států je vytvoření účinné, humanitární a bezpečné evropské migrační politiky (Evropská rada a Rada EU, 2022a).

5.1 Migrační trasy do Evropské Unie

Hlavní bránou nelegálního vstupu do EU a jejich členských států jsou tři zásadní migrační trasy, které můžeme vidět níže na obrázku 1.

Obrázek 1 Hlavní migrační trasy do EU (Ministerstvo vnitra ČR, 2021h)

5.1.1 Západní středomořská trasa

Trasa přes západní Středomoří umožňuje migrantům nelegální vstup do Španělska, přes Středozemní moře na pevninské území Španělska, nebo po souši do španělských enkláv Ceuta a Melilla v severní Africe. Hlavními zeměmi tranzitu jsou Maroko a Alžírsko. V roce 2018 byla tato trasa do Evropy migranty nejčastěji využívána. Rok 2019 a 2020 přinesl

pokles počtu nelegálních vstupů v důsledku mnoha faktorů, jako jsou pandemie Covid-2019, spolupráce mezi Marokem, Španělskem a EU a zvýšené úsilí Maroka v boji s nelegální migrací (Evropská rada a Rada EU, 2022b).

5.1.2 Centrální středomořská trasa

Trasa přes centrální středomoří je využívána pro nelegální vstup do EU. Dlouhá a nebezpečná cesta vede ze severní Afriky přes Středozevní moře až do Itálie. Pro mnoho z těchto migrantů je zemí tranzitu Libye, která přispěla ke vzniku sítí převaděčů a obchodníků s lidmi. Dalšími výchozími body migrantů mířících do Itálie jsou Tunisko a Turecko. K nejčtenějším zemím původu migrantů mířících do Itálie v roce 2021 patřilo Tunisko, Bangladéš a Egypt.

Díky opatřením EU k řešení migrační situace v Libyi počet nelegálních vstupů po trase přes centrální Středomoří od roku 2017 výrazně poklesl. V roce 2020 byl ovšem zaznamenán značný nárůst počtu migrantů vyplouvajících z Alžírsko (Evropská rada a Rada EU, 2022c).

5.1.3 Východní středomořská trasa

Trasa přes východní Středomoří je využívána migranty pro nelegální vstupy do Řecka, na Kypr a do Bulharska. V roce 2015 byla tato trasa do EU využita velkým počtem uprchlíků, kteří hledali azyl před syrskou občanskou válkou. Díky spolupráci mezi EU a Tureckem došlo v roce 2019 a 2020 k výraznému snížení počtu nelegálních vstupů.

V rámci dohody s Tureckem se rovněž podařilo razantně snížit počet úmrtí na moři a díky této dohodě bylo možné zasahovat proti převaděčům migrantů (Evropská rada a Rada EU, 2022d).

Uprchlíkům v Turecku se dostává podpory z EU, pro zlepšení jejich životních podmínek. V rámci nástroje EU pro uprchlíky v Turecku funguje společný koordinační mechanismus, zajišťující komplexní řešení potřeb uprchlíků a hostitelských komunit v Turecku (Evropská rada a Rada EU, 2022d).

Nejčastějšími zeměmi původu migrantů (připlouvajících po moři) k řeckým ostrovům byly v roce 2021 Afghánistán, Somálsko a Demokratická republika Kongo a přicházejících po souši Turecko, Sýrie, Afganistán (Ministerstvo vnitra ČR, 2021h).

6 MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE

Ministerstvo vnitra České republiky uvedlo, že bezpečnostní situace v oblasti migrace na území ČR je stabilní, a to i přes dlouhodobý stoupající počet cizinců v ČR. Zvýšený počet migrantů je jednoznačně spojen s nárůstem migrace na vnějších hranicích EU a má své příčiny:

1. Situace na vnějších hranicích a v zemích západního Balkánu.
2. Nedodržování protiepidemiologických opatření (cizinci, kteří vstoupili na území ČR legálně, ale nesplnili hygienické podmínky vstupu a pobytu na území ČR.)
3. Omezení mobility (cizincům, kteří uvízli na území ČR v době covidové krize byl legálně prodloužen pobyt.)
4. Provedení bezpečnostních akcí a nepřetržitých namátkových kontrol na vstupu do ČR cizineckou policií.

Významnou změnou v oblasti státní příslušnosti oproti roku 2020 je výrazný nárůst migrantů z Afganistánu.

Nejvýznamnější tranzitní trasou pro ČR je cesta z Řecka přes severní Makedonii do Srbska. Ze Srbska vedou dále dvě hlavní trasy, a to buď přes Rumunsko, nebo přímo do Maďarska a dále přes Slovensko do ČR. Hlavní vstupní bránou do ČR je bývalý hraniční přechod Lanžhot (Policie ČR, 2022).

Z hlediska bezpečnostního je nezbytné analyzovat migraci legální a nelegální.

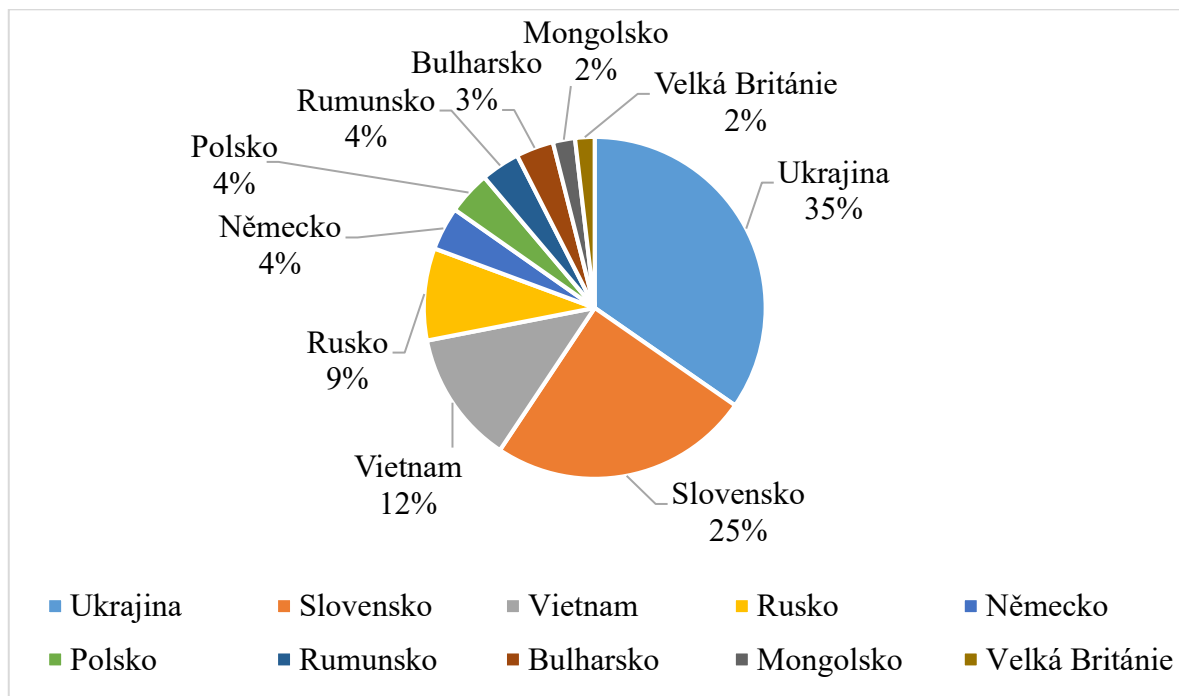
6.1 Legální migrace

Počet cizinců na území ČR konstantně vzrůstá. Celkem bylo k 30. září 2021 na území ČR registrováno 647 650 osob cizí státní příslušnosti, z toho k přechodnému pobytu mělo oprávnění 344 334 osob a 311 967 osob mělo trvalý pobyt v ČR.

Mezi cizinci, kteří pobývají na území ČR legálně, převládají občané třetích zemí nad občany členských států EU, EHP a Švýcarska.

Účelem pobytu u cizinců, kteří mají v ČR přechodný pobyt, je na prvním místě zaměstnání, následuje sloučení rodiny, studium a v neposlední řadě podnikání (Ministerstvo vnitra ČR, 2021h).

Graf 1 zobrazuje žebříček nejčastěji obsazených zemí podle státní příslušnosti při legální migraci v procentech.

Graf 1 Legální migrace podle státní příslušnosti (Zdroj: vlastní zpracování podle Ministerstva vnitra ČR, 2021h)

Dalším typem migrace je nelegální migrace, která může souviset s bezpečnostními riziky.

6.2 Nelegální migrace v České republice za rok 2021

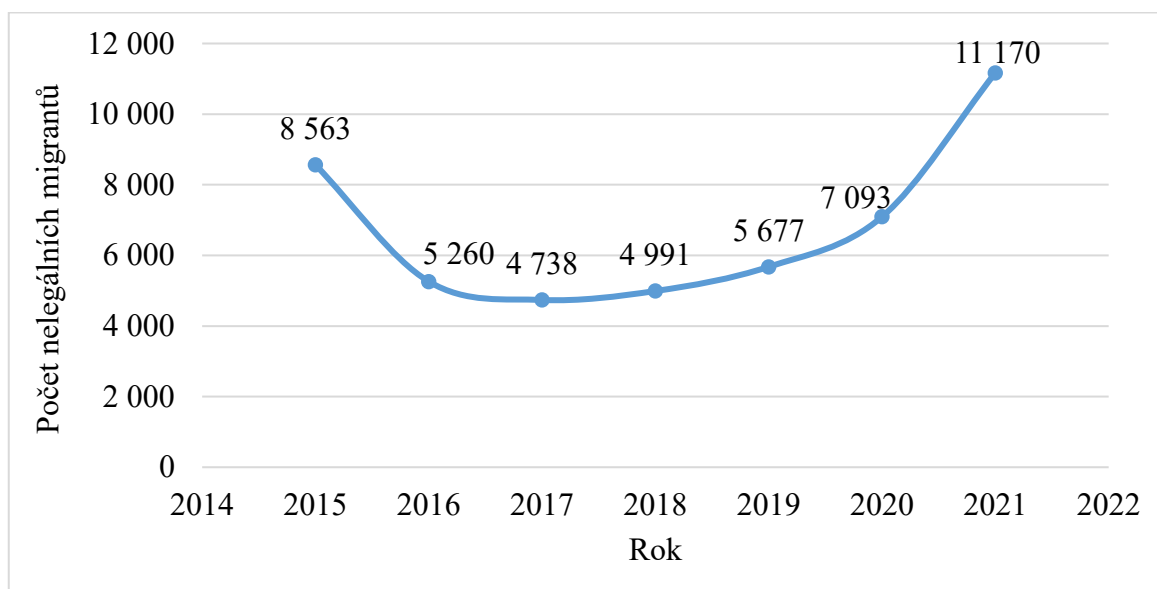
V roce 2021 bylo na území ČR zjištěno celkem 11 170 osob při nelegální migraci. Při porovnání s uplynulým rokem 2020 došlo k navýšení počtu o 4 077 osob (tj. o 57,5 %). Největší počet migrantů byl zjištěn v hlavním městě v Praze, kde bylo odhaleno 3 663 osob při nelegálním pobytu. Následují útvary Krajského ředitelství policie (dále jen KŘP) Jihomoravského kraje (992 osob), KŘP Středočeského kraje (908 osob), KŘP Plzeňského kraje (794 osob) a Ředitelství služby cizinecké policie (561 osob).

Stejně jako v roce 2020 se nelegální migrace z pohledu státní příslušnosti dopouštěli nejvíce občané z Ukrajiny a Moldavska. V roce 2021 byla zásadní změna v počtu příchozích nelegálních migrantů z Afganistánu. Následující početnější skupinou jsou občané se státní příslušností Sýrie a Vietnamu (Policie ČR, 2022). Pro lepší názornost jsou fakta uvedeny v tabulce 2.

Tabulka 2 Statistika počtu nelegálních migrantů v ČR za období 2015–2020 (Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu, 2022 a Policie ČR, 2022)

Statistika počtu nelegálních migrantů v ČR za období 2015–2020							
Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet nelegálních migrantů	8 563	5 260	4 738	4 991	5 677	7 093	11 170

Pro přehlednější orientaci je výstup počtu uvedený výše znázorněn v grafu 2 níže. V grafu 2 můžeme vidět prudký sestup v roce 2016, související s koncem migrační krize. V roce 2019 je vidět patrný vzestup počtu nelegálních migrantů a v roce 2020 a 2021 došlo opět k prudkému nárůstu nelegálních migrantů na území ČR.

Graf 2 Vývoj počtu nelegálních migrantů v ČR za období 2015–2020 (Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu, 2022 a Policie ČR, 2022)

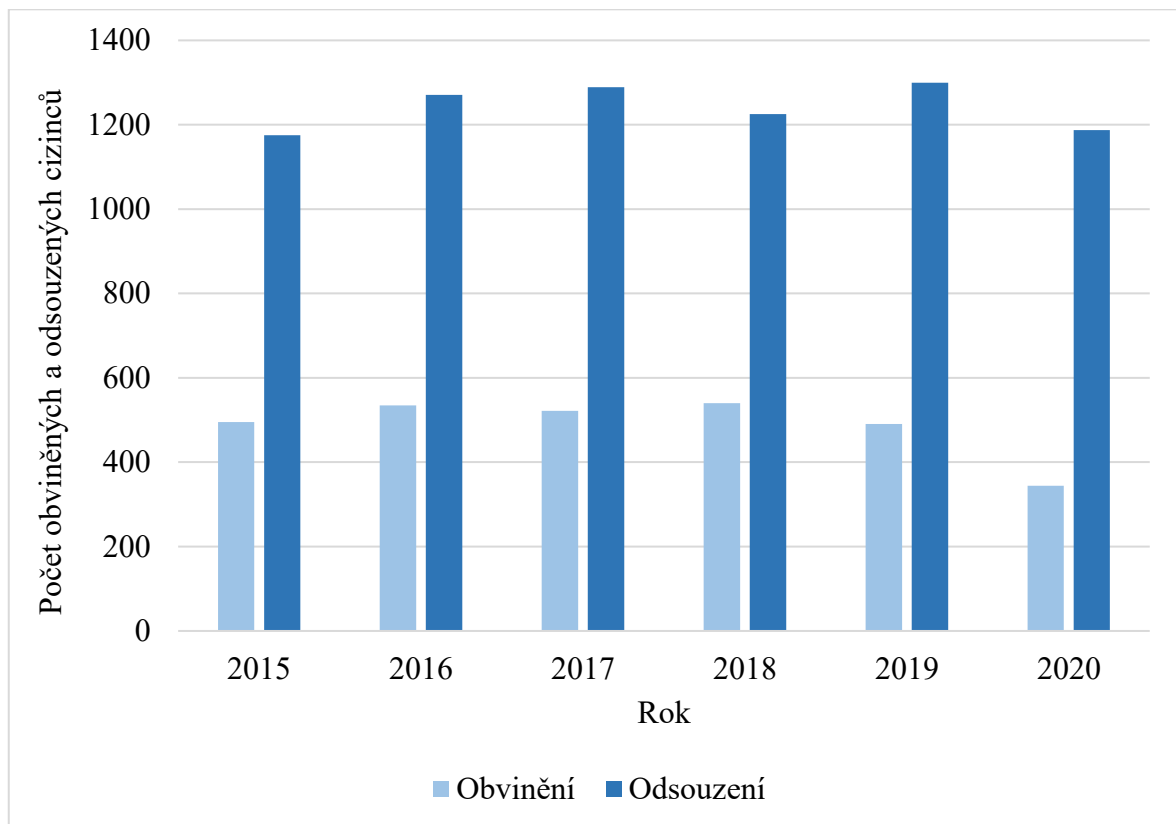
6.3 Migranti a kriminalita v České Republice

Podíl imigrantů na ilegálních a kriminálních aktivitách v ČR vycházejí z každoroční statistiky Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) o celkovém počtu trestných činů spáchaných cizinci na území ČR (Policie ČR, ©2022).

Jak je vidět na grafu 3, počet obviněných cizinců v roce 2020 poklesl pod hranici 400 osob ve srovnání s ostatními roky. Počet odsouzených zůstává konstantně podobný ve všech uvedených letech, není zde výrazná odchylka. Tudiž můžeme hovořit o běžném vývoji

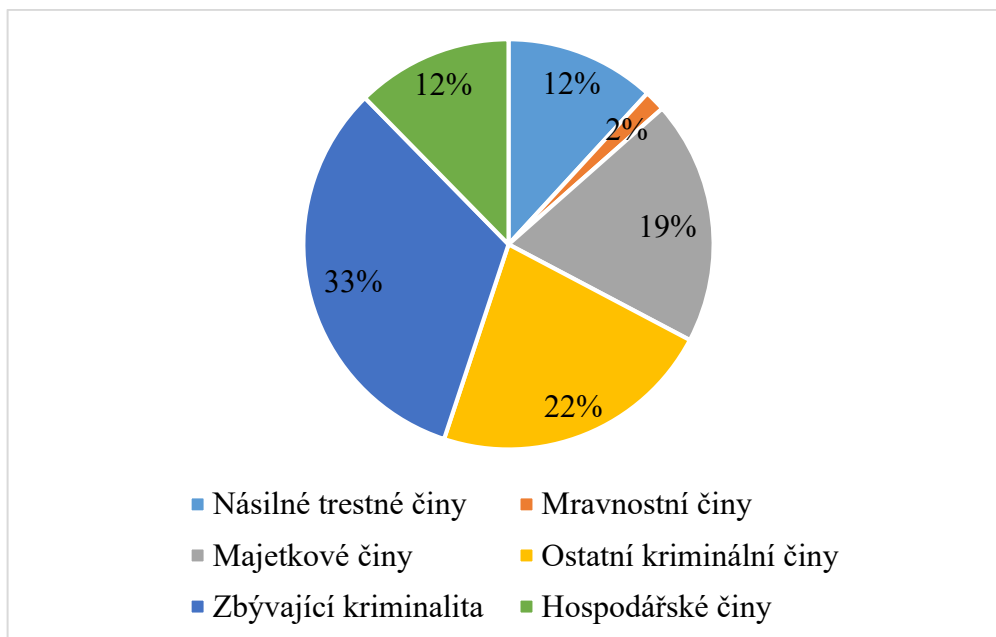
kriminality cizinců v ČR za uvedené roky 2015 až 2020. Celkem za dané období bylo nejvíce odsouzených osob ze Slovenska (374 osob), Vietnamu (209 osob) a Ukrajiny (135 osob).

Graf 3 Vývoj počtu obviněných a odsouzených cizinců ve věznicích a vazebních věznicích
(Zdroj: vlastní zpracování podle Mäsairové, 2020)

Cizinci a trestní činnost

V roce 2020 bylo v ČR trestně stíháno 6 367 cizinců. Následující graf níže popisuje spáchané trestné činy podle druhu kriminality.

Graf 4 Počet skutků spáchaných cizinci dle jednotlivých druhů kriminality v roce 2020

(Zdroj: vlastní zpracování podle Ministerstva vnitra ČR, 2021g)

Dle druhu kriminality lze konstatovat, že v roce 2020 byli cizinci nejvíce stíháni pro trestné činnosti uvedené níže.

Nejvíce cizích státních příslušníků bylo stíháno pro trestné činy, které spadají do kategorie zbývající kriminalita s celkovým počtem 2 227 cizinců. Tato kategorie zahrnuje trestné činy jako je ohrožení pod vlivem návykových látek a opilství (stíháno 1 170 cizinců), spáchané trestné činy v souvislosti s dopravními silničními nehodami z nedbalosti (celkem 634 cizinců) a trestný čin zanedbání povinné výživy (stíháno 322 cizinců.)

Druhou nejvíce významnou kategorií v počtu stíhání je ostatní kriminální trestné činy s počtem 1 529 cizinců. V této kategorii byl nejčastěji zastoupen trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí (stíháno 912 cizinců), dále drogová kriminalita (188 cizinců) a nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů (55 cizinců.)

Další početnou kategorií je majetkové trestné činy s počtem 1 316 cizinců. Nejvýraznějším zastoupením tvořily prosté krádeže (814 cizinců.)

V kategorii hospodářské trestné činy bylo stíháno 844 cizinců, z toho nejčastěji za padělání a pozměnění veřejné listiny.

Za násilné trestné činy bylo stíháno 809 cizinců, kde byl výrazným počtem zastoupen trestný čin úmyslné ublížení na zdraví (343 osob), dále vyhrožování a loupež.

Nejméně zastoupeným, ovšem velice závažným druhem kriminality, jsou mravnostní trestné činy s počtem 104 cizinců s nečastějším trestným činem znásilnění.

Trvale, každým rokem mají cizinci také velmi výrazné zastoupení v trestním činu nedovolené překročení státní hranice.

V roce 2020 byly zjištěny zločinecké skupiny, které se podílely na obstarávání padělaných osobních dokladů, které sloužily k legalizaci migrantů a jejich následnému nelegálnímu zaměstnávání. Tato činnost byla vytvářena zejména ukrajinskými příslušníky (Ministerstvo vnitra ČR, 2021g).

7 BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY MIGRACE A NELEGÁLNÍ MIGRACE PRO ČESKOU REPUBLIKU

V této kapitole je uveden stručný popis hlavních rizik, které souvisejí s migrací lidí.

7.1 Bezpečnostní rizika

Bezpečnostní rizika jsou spojena s osobami, aktivy a informacemi, zahrnující nejrůznější hrozby, které mají podobu terorismu, radikalizace, organizovaného zločinu, kybernetických hrozeb, extremismu a bezpečnosti civilního letectví. Tyto hrozby jsou jednoznačně neslučitelné s našim právním systémem. Konkrétní hrozbou mohou být jak jednotliví migranti, tak jejich masy v rámci nelegální migrace. Proto je důležité tyto bezpečnostní rizika nepodceňovat a připravovat se na ně odpovídajícím způsobem pomocí vytváření a posilování vhodných podmínek, opatření a nástrojů vlády a bezpečnostních sborů (Ministerstvo vnitra ČR, ©2021i).

7.2 Zdravotní rizika

Nelegální migrace je spojena i mimo jiné se zavlečením infekčních nemocí. Z tohoto pohledu je nejvíce riziková nelegální migrace ze zemí třetího světa, ale i ze zemí, kde se potýkají s potížemi v systému zdravotnictví. Migranti zpravidla cestují do Evropy řadu týdnů a přináší tak infekce s delší inkubační dobou, nebo infekce, šířící se mezi migranty v pobytových zařízeních. Jedná se především o spalničky, chronická virová hepatitida či kožní infekce (Tkadlecová, 2020).

7.3 Ekonomická rizika

Nelegální migrace s sebou přináší nepříznivý nárůst státních výdajů fiskální politiky. Tyto výdaje jsou navyšovány z důvodu zajištění větší bezpečnosti státu, v rámci posílení bezpečnostních složek, vzdělávání sociálních pracovníků, poskytování zdravotní péče, ale také sociálních a základních hygienických potřeb.

Největší riziko je spojeno s nepřizpůsobivými cizinci na trhu práce. Hlavní překážkou je jednak jazyková bariéra, tak i jejich schopnost adaptovat se a sociálně se začlenit. Dávky v podobě sociálního zabezpečení, státní sociální podpory, pomoc v hmotné nouzi, sociálního bydlení jsou pro stát finančně náročné. V neposlední řadě jsou zvyšovány finanční náklady na integraci cizinců, která by podpořila jejich ekonomickou soběstačnost s cílem, aby sami

zvládli zabezpečovat své životní potřeby a nebyli odkázáni na pomoc státu (Ministerstvo vnitra ČR, 2020).

7.4 Kulturní a sociální rizika

Migrační realita s sebou v posledních letech přináší rizika v podobě xenofobie, rasismu, extremismu či jiných negativních postojů jednotlivců nebo skupin ve vztahu k cizincům. Tuto problematiku odstartovala v roce 2015 migrační krize, která polarizovala společnost a byla uskutečněna řada demonstrací a protestních shromáždění s cílem vytvářet nenávisť vůči těmto menšinám a zabránit tak jejich společnému soužití. Také se výrazněji projevuje islámofobie prostřednictvím uskupení, která mobilizují proti přítomnosti muslimské komunity v ČR. Kulturní a náboženské odlišnosti tvoří jednu z mnoha bariér, která brání integraci cizinců do české společnosti. Doposud není v ČR integrace povinností, ale právem a závisí tak na rozhodnutí každého cizince. Proto je důležité, aby ČR kladla důraz na pevná opatření státu, intenzivnější propagaci integračních principů a nástrojů integrace, která by vedla k přijímání a harmonickému soužití s cizinci na našem území (Ministerstvo vnitra ČR, 2015).

8 ANALÝZA RIZIK NELEGÁLNÍ MIGRACE

Analýza rizik je metoda založená na sběru a zpracování dat. Slouží k identifikaci zdrojů rizik, kvalitativnímu posuzování ochranných a bezpečnostních opatření, zkoumání základních scénářů průběhu pohromy, jejichž výsledkem jsou odpovědi a návrhy na snížení zranitelnosti a rizika (Procházková, 2011).

Smejkal a Rais (2013) uvádí, že nejdůležitějším krokem pro snížení rizik je proces, který zahrnuje definici hrozeb, pravděpodobnost jejich uskutečnění a dopady (závažnost rizika). Proto je řešení jakéhokoliv problému v jakékoliv oblasti postaveno vždy na kvalitní analýze rizik.

8.1 Stanovení bezpečnostních rizik z pohledu nelegální migrace

Tato rizika vyplývají na základě bezpečnostní strategie pro ČR a její občany, které můžeme rozdělit na následující:

Bezpečnostní riziko:

- narušení svrchovanosti a územní celistvosti ČR narušení demokratických základů,
- narušení vnitřního pořádku a bezpečnosti,
- terorismus,
- nárůst kriminality,
- extremismus,
- zpřísnění podmínek sociální podpory (Česko, 1998).

Ekonomické riziko:

- zvýšení finančních nákladů na zajištění a posílení bezpečnostních složek,
- nárůst státního rozpočtu na zabezpečení ochrany území ČR a deportaci nelegálních migrantů.

Zdravotní riziko:

- epidemie,
- psychická zátěž pro obyvatele ČR.

Sociální a kulturní riziko:

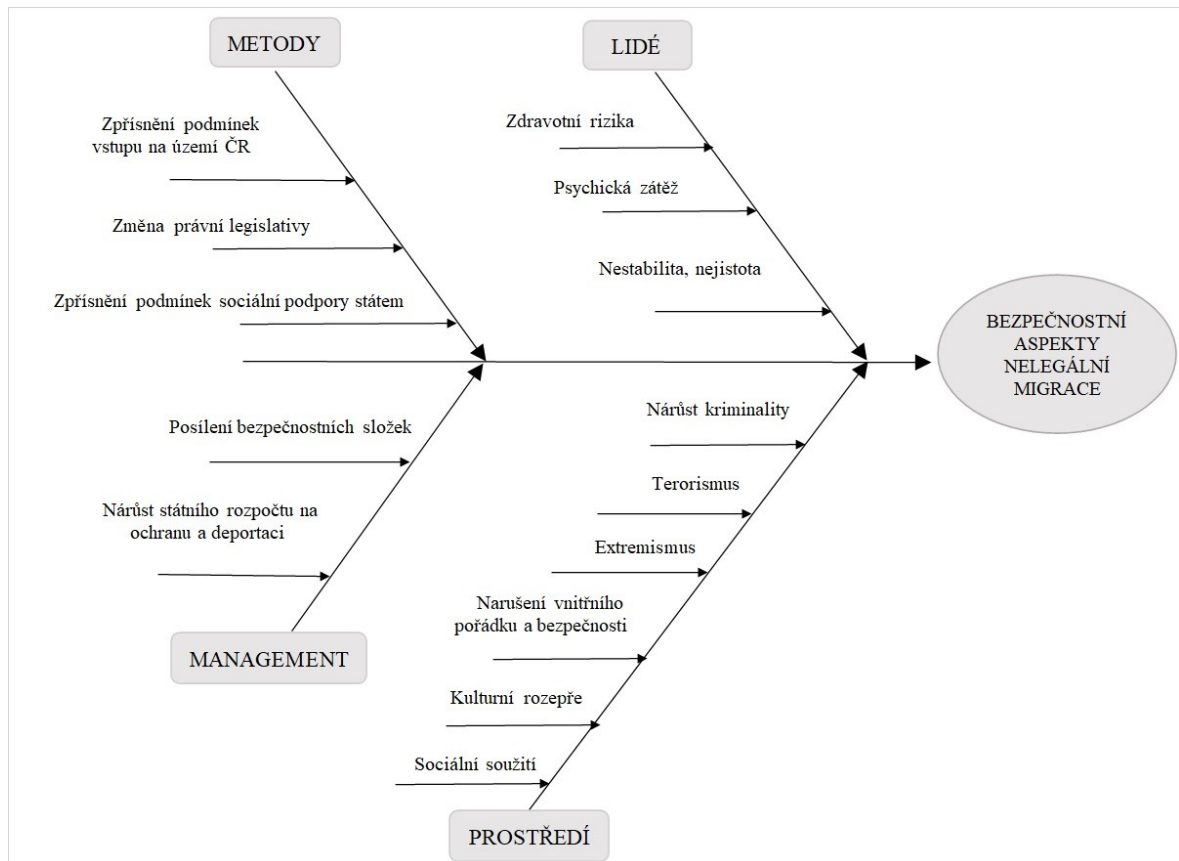
- postupná změna právní legislativy (přizpůsobení),
- kulturní rozepře,
- odmítání integrace migrantů,
- tlak na změnu (kulturní zvyky, tradice, jazyk).

Na základě výše specifikovaných rizik je v následující kapitole použita metoda Ishikawa diagram.

8.2 Posouzení bezpečnostních rizik nelegální migrace pomocí Ishikawa diagramu

Ishikawa diagram, označovaný také jako diagram rybí kosti, je jednoduchá analytická technika, sloužící pro zobrazení a následnou analýzu příčin a následků. Tato technika pochází z Japonska a jejím autorem je Kaoru Ishikawa.

Zásada Ishikawa diagramu vychází z jednoduché kauzality (souvislosti jevů), kdy každý problém má svou příčinu nebo kombinaci příčin. Cílem je provedení analýzy a určení nejpravděpodobnější příčiny daného problému. Vzhledem ke své všestrannosti nachází Ishikawův diagram uplatnění nejen v oblasti kvality, ale také v oblasti rizik nebo při řešení problémů. Při řešení problémů se systematicky hledají možné příčiny a znázorňují se formou rybí kostry (odtud vzniklo jeho pojmenování). Příčiny jsou zpravidla hledány v základních dimenzích a ty jsou následně rozčleněny do konkrétních rizik, jak je zobrazeno na obrázku níže (ManagementMania.com, 2015).

Obrázek 2 Ishikawa diagram (Vlastní, 2022)

Další z metod analýzy rizik, kterou budou analyzována rizika je PNH metoda, která bude představena v následující kapitole.

8.3 PNH metoda

Jednoduchá bodová polokvantitativní metoda „PNH“ je využita pro komplexní pohled na řešenou problematiku bezpečnostních aspektů migrace. Stanovená rizika vycházejí z kapitoly 8 této práce. Metoda „PNH“ umožňuje blíže zhodnotit posuzovaná rizika v rámci migrace ČR. Základem této metody je vyhodnocení daného rizika ve třech složkách:

- Pravděpodobnost vzniku, označované jako „P“. Odhad, zda nebezpečí může skutečně nastat, stanovuje se dle stupnice odhadu v rozmezí 1-5, kdy 1 představuje velmi nízké či žádné riziko a 5 velmi vysoké riziko. Pravděpodobnost rizika „P“ je určena na stupnici od nahodilé (1), nepravděpodobné (2), pravděpodobné (3), velmi pravděpodobné (4) až po trvalou (5).
- Pravděpodobnost následků „N“. Závažnost nebezpečí a možnost následků ohrožení „N“ je stanovena stupnicí od 1 do 5, stejně jako u pravděpodobnosti vzniku rizika „P“.

- Názor hodnotitele „H“ zohledňuje závažnost ohrožení, míru ohrožení, počet ohrožených osob, vliv prostředí, rizikové faktory a další vlivy související s rizikem. Riziko je hodnoceno na škále vzestupně 1-5, kdy hodnota 1 představuje zanedbatelný vliv nebezpečí, přes malý vliv (2), větší vliv (3), velký a významný vliv (4) až po nepříznivý a závažný vliv (5).

Následně se přiřazené bodové hodnoty mezi sebou vynásobí ($P \times N \times H$), čímž se získá výsledný ukazatel míry rizika „R“ (Koudelka a Vrána, 2006).

Tabulka 3 Výsledný ukazatel míry rizika „R“ a jeho popisy (Koudelka a Vrána, 2006)

R	Rizikový stupeň	Popis rizika	Míra rizika	Popis rizika
>100	I.	Katastrofické důsledky, nezbytná opatření.	Nepřijatelné riziko	Katastrofické důsledky, nezbytná opatření.
51-100	II.	Provedení bezpečnostních opatření pro snížení rizika.	Nežádoucí riziko	Provedení bezpečnostních opatření pro snížení rizika.
11-50	III.	Opatření nejsou tak závažná, nutné prostředky v delším časovém období.	Mírné riziko	Opatření nejsou tak závažná, nutné prostředky v delším časovém období.
3-10	IV.	Zvážení nákladů na řešení rizika, organizační či technická opatření.	Akceptovatelné riziko	Zvážení nákladů na řešení rizika, organizační či technická opatření.
<3	V.	Nejsou vyžadována žádná zvláštní opatření, výchovná a preventivní opatření.	Bezvýznamné riziko	Nejsou vyžadována žádná zvláštní opatření, výchovná a preventivní opatření.

Tabulka 4 zobrazuje vyhodnocení jednotlivých rizik a míry rizika z pohledu bezpečnosti, zdravotních, sociálních a ekonomických faktorů v ČR v rámci migrace.

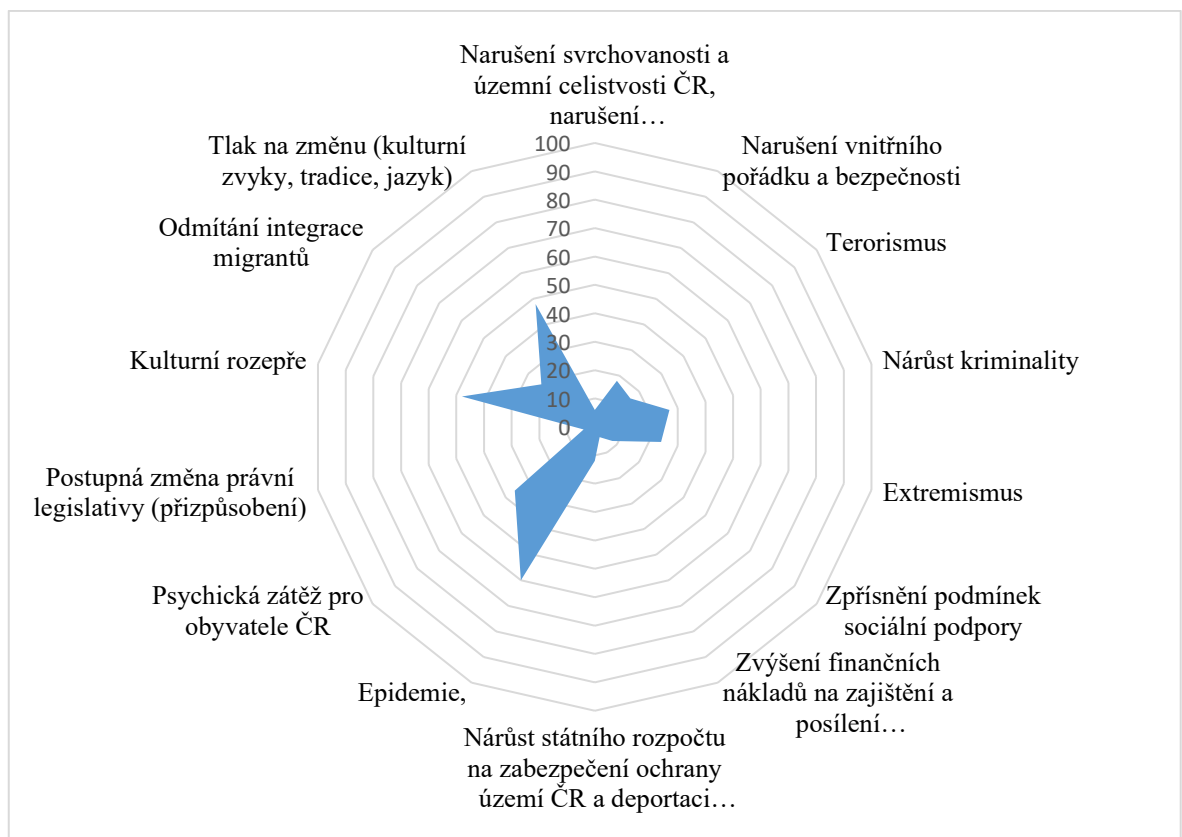
Ohodnocení rizik probíhalo na základě brainstormingu v týmu autorky bakalářské práce, vedoucí bakalářské práce a dvou odborníků na danou problematiku (členové bezpečnostních složek). Problematika jednotlivých rizik byla následně vyhodnocena a zaznamenána do tabulky 4.

Tabulka 4 Vyhodnocení rizik (Vlastní, 2022)

Faktor	Riziko	P	N	H	R	Rizikový stupeň	Míra rizika
Faktory bezpečnostní	Narušení svrchovanosti a územní celistvosti ČR, narušení demokratických základů	2	3	1	6	IV.	Akceptovatelné
	Narušení vnitřního pořádku a bezpečnosti	3	3	2	18	III.	Mírné
	Terorismus	2	4	2	16	III.	Mírné
	Nárůst kriminality	3	3	3	27	III.	Mírné
	Extremismus	4	2	3	24	III.	Mírné
	Zpřísnění podmínek sociální podpory	4	2	1	8	IV.	Akceptovatelné
Faktory ekonomické	Zvýšení finančních nákladů na zajištění a posílení bezpečnostních složek	4	1	3	12	III.	Mírné
	Nárůst státního rozpočtu na zabezpečení ochrany území ČR a deportaci nelegálních migrantů	3	2	2	12	III.	Mírné
Faktory zdravotní	Epidemie	5	4	3	60	II.	Nežádoucí
	Psychická zátěž pro obyvatele ČR	4	3	3	36	III.	Mírné
Faktory sociální a kulturní	Postupná změna právní legislativy (přízpůsobení)	2	1	2	4	IV.	Akceptovatelné
	Kulturní rozepře	4	3	4	48	III.	Mírné
	Odmítání integrace migrantů	4	2	3	24	III.	Mírné

	Tlak na změnu (kulturní zvyky, tradice, jazyk)	3	4	4	48	III.	Mírné
--	--	---	---	---	----	------	-------

Následující graf 5 znázorňuje výslednou míru jednotlivých rizik, vycházejících z tabulky 4. Z grafu 5 vyplývá, že jako hlavní a ohrožující rizika byla stanovena zejména zdravotní rizika – epidemie, dále kulturní a sociální faktory, jako jsou kulturní rozepře a tlak na změnu (tradice, zvyky, jazyk). Možná doporučení pro eliminaci těchto rizik jsou uvedena v následující kapitole této práce.

Graf 5 Vyhodnocení rizik (Vlastní, 2022)

Tato kapitola si kladla za cíl prostřednictvím metod analýzy rizik identifikovat a ohodnotit bezpečnostní aspekty migrace. Následující závěrečná kapitola bude shrnutím zkoumané problematiky s vyvozením závěrů a doporučení.

9 SHRNUÍ A VLASTNÍ DOPORUČENÍ

Česká republika je silný stát s vyspělou tržní ekonomikou a silným bezpečnostním prostředím. Lze konstatovat, že patří mezi nejrozvinutější země na světě. ČR má nízkou míru nezaměstnanosti, a ještě před vypuknutím pandemie Covid-19 patřila k nejméně zadluženým zemím světa. I přesto, že Covid-19 negativně ovlivnil růst ekonomiky, což mělo za následek vyšší zadluženosti státu a růst míry inflace, zůstává nadále ČR ekonomicky stabilní zemí. Úroveň hospodářské politiky spolu s bezpečnostním prostředím je stěžejní pro prosperitu a vyspělost státu. Jsou to spojené nádoby, které jsou na sobě závislé a jedna oblast bez druhé by nemohla fungovat. Zde je stěžejní přístup státu k problematice různých hrozeb, ať už vnitřních či vnějších. V souvislosti s předmětnou problematikou migrace, je dle Ministerstva vnitra nezbytné zaměřit se nejdříve na zdroje migrace – politické řešení konfliktů v zemích původu migrace, boj proti převaděčům, boj proti terorismu, zabezpečování podmínek pro návrat migrantů a jejich zapojení do rekonstrukce země. Pozornost by měla být věnována poskytnutí pomoci a asistenci zemím bezprostředně sousedícím s ohnisky konfliktů (Ministerstvo vnitra, ©2021d).

Cílem imigrační politiky ČR je tyto hrozby minimalizovat nástroji řízené migrace, a to pomocí regulačních, obzvláště legislativních nástrojů a následných procesů. Migrační proces řízený státem musí být bezpečný a vyvážený. V kontextu celého migračního procesu lze pak za reálnou bezpečnostní hrozbu označit právě neřízenou migraci. Je nutno podotknout, že míra vlastního a suverénního vlivu v procesu řízené migrace ovlivňuje významným způsobem míru rizika narušení rovnováhy migraci neřízenou (Ministerstvo vnitra, ©2021d).

Dle grafu 3 můžeme konstatovat, že v průběhu roku na území ČR nebyly zaznamenány výraznější bezpečnostní rizika, a to i přesto, že v roce 2021 došlo k prudkému nárůstu nelegální migrace. Většina migrantů směřuje do jiných evropských států, převážně do Německa, Rakouska či Francie, kde mají migranti lepší podmínky pro život, především díky státem garantovaným sociálním podporám. Vzhledem k tomu, že Česká republika je malá země, je pro migranty méně atraktivní a nepatří tak k nejvyhledávanějším. Je využívána jako tranzitní země.

Statistiky a informační zdroje nasvědčují, že bezpečnost na našem území není zatím přímo ohrožena a není se tak potřeba migrantů obávat. Kriminalita je relevantně stejná, nebo mírně kolísá, jako v předchozích letech. I přes neúspěšnou integraci cizinců, která může vést k náboženským, kulturním či jiným konfliktům nelze jednoznačně tvrdit, že by mohla vést

přímo k terorismu. I když v jiných zemích je výskyt terorismu související s migranty častější, ČR nemá doposud zaznamenaný žádný případ, který by byl spjatý s migrací.

Nicméně je do budoucna podle OSN, vlivem globalizace, demografické nerovnováhy a změny klimatu nutné počítat ještě s větším přílivem migrantů do Evropy, tak i současně do České republiky (United Nations, ©2018). Z bezpečnostního hlediska je potřeba zohlednit všechna bezpečnostní rizika a stanovit takové podmínky, abychom byli připraveni na všechny možné hrozby, které s sebou migrace přináší.

Mezi tyto podmínky jednoznačně patří posílení bezpečnostních složek a zavedení přísnějších kontrol na hranicích, přísnější prostředí z hlediska detekce pohybu, legislativní zákonitosti, hlídání hranic a širší vzdělávání a informovanost obyvatelstva.

Návrhy směřující k zajištění bezpečnostních aspektů migrace:

- Pomoc zdrojovým zemím

V souladu se Strategií zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018-2030 je nutné zaměřit své úsilí do zdrojových zemí. Smyslem této rozvojové spolupráce a humanitární pomoci je stabilizace partnerských zemí, udržitelný ekonomický a sociální rozvoj, jako je snižování chudoby, uplatňování národních zájmů, posilování bezpečnosti, snižování utrpení lidí apod. Výsledkem je investice do vlastní bezpečnosti (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2017).

- Bezpečnost

Bezpečnost a vnitřní pořádek je v rámci ČR úkolem Policie ČR a Armády ČR. Pro eliminaci budoucích rizik v důsledku migrace je nutné již nyní řešit obsazenost volných míst u bezpečnostních složek. Problémem je v současnosti podstava u Policie ČR. Hlavním důvodem jsou přísné podmínky pro přijímání žadatelů do služebního poměru (vzdělání, fyzická a psychická náročnost) a nedostatečné platové ohodnocení. Je potřeba tyto negativní faktory změnit pro následné zvýšení zájmu o tuto profesi např. zvýšením platového ohodnocení, benefitů, kariérní motivací, snížením limitních podmínek v oblasti vzdělání apod. Též je nezbytné toto povolání již na základních školách popularizovat. Dalším doporučením je rozsáhlejší zapojení Armády ČR. Armáda ČR v současnosti disponuje dostatečným počtem vojáků, vybavením a těžkou technikou, které by mohly být efektivně využity při důsledné detekci na hranicích. Dalším návrhem pro zlepšení bezpečnosti je zavedení kontrol v podobě přísnější detekce pohybu (zejména v silniční a železniční dopravě), identifikaci a následné izolaci migrantů.

- Ekonomické a sociální prostředí

Vzhledem k tomu, že ČR má dobré ekonomické zázemí, je bezprostředně nutné chránit tuto stabilitu nadále. Rizikem mohou být zvýšené vládní výdaje na zajištění migrantů v podobě vyplácení sociálních dávek, poskytování lékařské a sociální péče apod. Doporučením je stanovit maximální limit vládních výdajů na poskytování sociální podpory a uvolnit jen nezbytně nutné množství na zajištění přežití a integraci migrantů do společnosti. Cílem je, aby sociální systém nebyl zneužíván, nesmyslně zatížen a byl maximálně efektivní.

- Zdravotní prostředí

ČR má silné a stabilní zdravotnictví, které patří mezi nejvyspělejší na světě. Podle zákona o zdravotních službách je zdravotní péče poskytována všem, kteří ji potřebují. V případě růstu migrace je potřeba zohlednit všechny aspekty, které by mohly zdravotní služby ohrozit. Jde zejména o uprchlíky, kteří pocházejí ze zemí, kde není dostatečná hygiena, a vlivem kontaktu s ostatními migranty mohou být přenašeči různých nemocí. V budoucnu by tak mohl být tvořen tlak na zvyšování zdravotních prohlídek u migrantů, kteří překročí hranice ČR. Je důležité, aby tyto kontroly probíhaly již při vstupu na naše území a vymezilo se tak riziko šíření nákazy. Z těchto důvodů by měly být vytvořeny speciální zdravotní týmy s pravidelným školením poskytující tuto péči přímo na hranicích, již při vstupu do ČR. Výsledkem by byla izolace přenašečů a zamezení šíření nákazy mezi ostatní migranty a do majoritní společnosti.

- Ekologické prostředí

ČR je zemí s krásnou krajinou, bohatou úrodností a relativně čistým prostředím. Migrační vlny by mohly způsobit ničení chráněné krajiny a způsobit také nižší úrodnost půd či jejich úplnou devastaci a poškodit životní prostředí v důsledku budování ilegálních táborů. Názorným příkladem může být např. Řecko nebo Turecko, kde tyto tábory nabírají na intenzitě. Současné peněžité tresty jsou pro migranty nedostačujícím prvkem. Proto je nutné stanovit přísnější podmínky pro tyto nelegální aktivity posílením bezpečnostních složek a zajistit tak včasnou detekci přímo na hranicích. Dalším krokem může být zajištění ubytování pro tyto migranty v podobě stanů, buněk či v odlehlých budovách, které jsou nevyužity. Tím by se zamezil vznik ilegálních táborů. Toto cílení lze také směřovat na tři hlavní migrační trasy dle obr. 1 vedoucí do EU.

- Vzdělávání a informovanost obyvatelstva

Dezinformace a neúplné zprávy podávané médií nejsou pro majoritní společnost přínosné, jelikož vytváří negativní přístup občanů k migraci. ČR má dostatečně vypracovaný legislativní rámec a pravidelně aktualizuje koncepci v oblasti integrace. Bylo by vhodné tuto integrační politiku více šířit veřejností a seznámit s ní už mladistvou populaci na základních školách a změnit tak přístup negativismu a odmítání migrantů. Integrace a asimilace jsou zásadními prvky pro úspěšné soužití v české společnosti.

Výše uvedené odstavce jsou shrnutím a částečným doporučením pro stabilizaci či zlepšení současného stavu. Je nutné se také zaměřit na budoucnost a s ní spjaté hrozby. Zásadní hrozbou zůstává situace na hranici Ukrajiny s Ruskem. Obavy panují především z nepředvídatelných kroků ze strany Ruské federace, které by mohly vyústit v invazi. Dopady by mohly být pro ČR velmi závažné, ať už v oblasti energetiky nebo zvýšení migrantů z Ukrajiny. Vláda ČR tuto bezpečnostní situaci nepřetržitě sleduje. Bezpečnostní rada státu vyjádřila úsilí nalézt diplomatické řešení. Podle vyjádření vlády je nezbytné a důležité připravit Česko na dopady případné invaze. Hrozbou není jen příliv migrantů z Ukrajiny, což je sekundární efekt, ale též hrozící kybernetické útoky, zvýšená činnost zpravodajských služeb cizí moci, migrace, rostoucí ceny u elektřiny či surovin a omezení nebo úplné přerušení dodávek plynu a ropy.

Prvořadou úlohou vlády České republiky je chránit na Ukrajině české občany a majetek, podporovat země zasažené migrací, poskytovat humanitární pomoc a udržovat společnou komunikační strategii. Diplomatické řešení, které je hlavním zájmem ČR je podmínkou zachování míru a bezpečnosti ve východní Evropě. Česko aktivně připravuje na nejrůznější scénáře, které by mohly být v případě krize připraveny a být co nejrychleji použity (Duda, 2022).

Stát by měl přistupovat k bezpečnosti již od počátku. Je proto velmi důležité poskytnout pomoc tam, kde je potřeba, tedy ve zdrojových zemích. Cílem této spolupráce je eliminovat či zabránit vzniku následných dopadů, které by byly nutné tlumit až na našem území. Z důvodu obávané invaze uprchlíků je tento přístup nevyhnutelný.

ZÁVĚR

Tématem bakalářské práce byly bezpečnostní aspekty migrace. Hlavním cílem bylo posouzení a analýza rizik nelegální migrace v kontextu vlivu na ČR a návrh příslušných doporučení sloužících k eliminaci zjištěných rizik vyplývajících z analýzy.

Literární rešerše byla zpracována na základě dostupné domácí i zahraniční literatury k dané problematice. V praktické části bylo podrobněji rozebráno bezpečnostní prostředí ČR, hlavní migrační trasy vedoucí do Evropy, vývoj legální a nelegální migrace v ČR a dopad migrace na bezpečnost a kriminalitu na našem území. Na základě vyplývajících bezpečnostních aspektů migrace byla zpracována analýza v podobě analytické techniky Ishikawa diagramu, jejíž cílem bylo určit nejpravděpodobnější příčiny rizik nelegální migrace. Dále byla zpracována bodová polokvantitativní metoda „PNH“, která využila svého komplexního pohledu na řešenou problematiku migrace. Ohodnocení rizik pravděpodobnosti vzniku a následků bylo v rámci metody „PNH“ řešeno pomocí řízeného brainstormingu s vedoucí bakalářské práce a také s příslušníky bezpečnostních složek, zabývající se danou problematikou.

Z popisu rizik a jejich analýzy vyplývá, že mezi hlavní bezpečnostní aspekty patří především zdravotní rizika, jako je šíření nemocí – epidemie kulturní rozepře a také tlak na změnu kulturních zvyků, tradic a jazyka.

Ze zjištěných bezpečnostních rizik byla navržena opatření k jejich eliminaci, která jsou popsána v poslední kapitole této práce.

Česká republika je sice státem bezpečným, avšak i v současné době můžeme vidět, že tato bezpečnost je velmi křehká a může být ohrožena během okamžiku. I když se nelze na migraci 100 % připravit, je nutné ji monitorovat, analyzovat, vyhodnocovat, abychom byli schopni pružně a rychle reagovat a přijímat opatření.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BÁRTA, Miroslav, Martin KOVÁŘ a Otakar FOLTÝN, ed., 2015. *Povaha změny: bezpečnost, rizika a stav dnešní civilizace*. Praha: Vyšehrad. ISBN 978-80-7429-641-3.
- BROŽOVÁ, Kristýna, 2022. *Co znamenají termíny ekonomický migrant, cizinec a uprchlík?* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/ekonomicky-migrant-nelegalni-uprchlik-cizinec-4588gp>
- COLLIER, Paul, 2017. *Exodus: jak migrace mění náš svět*. Přeložil Blanka BOBOKOVÁ, přeložil Vincent RICHARDS. Praha: Libri. ISBN 978-807277-557-6.
- COUNCIL OF EUROPE, ©2018. *Study finds that intercultural cities have higher well-being and citizen satisfaction*. [online] [cit. 2022-01-18]. Dostupné z: https://www.coe.int/en/web/portal/news-2018/-/asset_publisher/n3Yff4uZZo3L/content/study-finds-that-iintercultural-cities-have-higher-well-being-and-citizen-satisfaction.
- ČERŇANSKÁ, Barbara, 2017. Migrace. *Encyklopedie migrace* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/migrace/>
- ČESKO, 1998. Zákon č. 110/1998 Sb.: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. Praha: parlament ČR, číslo 110. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2020a. *Legislativa a dokumenty v oblasti migrace a mezinárodní ochrany* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/legislativa-a-dokumenty-v-oblasti-migrace-a-mezinarodni-ochrany>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2022b. *Cizinci: Nelegální migrace* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nelegalni_migrace
- DIAKONIE ČCE, 2020. *Příčiny migrace a způsoby, jak je minimalizovat*. Tváře migrace [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://tvaremigration.cz/novinky/priciny-migrace-a-zpusoby-jak-je-minimalizovat/>
- DIVIŠOVÁ, Vendula et. al., 2019. *Bezpečnostní prostředí: sektorová analýza a implikace pro ozbrojené síly ČR 2018*. Brno: Univerzita obrany. ISBN 978-80-7582-093-8.
- DRBOHLAV, Andrej, 2015. *Psychologie masových vražd: příběhy temné duše a nemocné společnosti*. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5599-1.

DRBOHLAV, Dušan, 2010. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-039-1.

DUDA, Kryštof, 2022. *Migrace i zdražení energií. Vláda se připravuje na invazi Ruska na Ukrajině*. Tncz [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/453978-migrace-i-zdrazeni-energii-vlada-se-pripravuje-na-moznou-invazi-ruska-na-ukrajine?campaignsrc=tn_clipboard

EVROPSKÁ RADA A RADA EU, 2022a. *Migrační politika EU*. Consilium.europa.eu [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/>

EVROPSKÁ RADA A RADA EU, 2022b. *Migrační toky na trasách přes západní Středomoří a západní Afriku*. Consilium.europa.eu [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/western-routes/>

EVROPSKÁ RADA A RADA EU, 2022c. *Migrační toky na trase přes centrální Středomoří*. Consilium.europa.eu [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/central-mediterranean-route/>

EVROPSKÁ RADA A RADA EU, 2022d. *Migrační toky na trase přes východní Středomoří*. Consilium.europa.eu [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-migration-policy/eastern-mediterranean-route/>

JANÁČKOVÁ, Stanislava et al., 2016. *Masová imigrace: záchrana, nebo zkáza Evropy?* Praha: Institut Václava Klause. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-87806-95-1.

JEŘÁBKOVÁ, Dominika, 2020. *Vystrčil: Teroristé zneužijí nekontrolovanou migraci* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/vystrcil-teroriste-zneuuziji-nekontrolovanou-migraci-40341166>

KELLER, Jan, 2017. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-249-4.

KOUDELKA, Ctirad a Václav VRÁNA, 2006. *Rizika a jejich analýza*. [online] VŠB-TU Ostrava [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <http://fei1.vsb.cz/kat420/vyuka/Magisterske%20nav/prednasky/web/RIZIKA.pdf>

KUBIŠTA, Václav, 2016. *Mezinárodní obchod a migrace*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-87956-44-1.

MANAGEMENTMANIA.COM, ©2015. *Ishikawův diagram* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/ishikawuv-diagram>

Manuál lokální integrace migrantů v České republice, 2020. Praha: Sdružení pro integraci a migraci. ISBN 978-80-906488-2-1.

MÄSIAROVÁ, Lucie, 2020. *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky 2020* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2020.pdf>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí, ©2020. *Integrace cizinců* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/integrace-cizincu>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2015. *Aktualizovaná koncepce integrace cizinců ve vzájemném respektu a postup při realizaci* [online] [cit 2022-03-09]. Dostupné z https://www.mpsv.cz/documents/20142/372805/Priloha_c_2_Aktualizovana_Koncepce_i_ntegrace_cizincu__ve_vzajemnem_respektu_a_Postup_pri_reali.pdf/bdbf4990-67a2-5dd6-b605-3217b2f3b985

Ministerstvo vnitra ČR, ©2021a. *Terminologický slovník* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>

Ministerstvo vnitra ČR, ©2021b. *Migrace* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/migrace-web-uvod-migrace.aspx>

Ministerstvo vnitra ČR, ©2021c. *Legislativa* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/migrace-web-legislativa-legislativa.aspx>

Ministerstvo vnitra ČR, ©2021d. *Bezpečnostní aspekty migrace* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/bezpecnostni-aspekty-migrace.aspx>.

Ministerstvo vnitra ČR, ©2021e. *Integrace cizinců* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/integrace-cizincu.aspx>.

Ministerstvo vnitra ČR, © 2021f. *Integrace cizinců: Integrovaná centra* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/integrace-cizincu.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

Ministerstvo vnitra ČR, 2021g. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území české republiky 2020*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/migrace/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2020.aspx>

Ministerstvo vnitra ČR, 2021h. *Čtvrtletní zpráva o migraci: III. 2021*. Dostupné také z: <https://www.ceska-justice.cz/wp-content/uploads/2021/12/ctvrtletni-zprava-o-migraci-iii-2021.pdf?fbclid=IwAR3sbXu1WDPz1e1KQkCPrRkflUdHvTZuB6rkRFVFJZnw120jKOG2hXiTRKI>.

Ministerstvo vnitra ČR, © 2021i. *Bezpečnostní hrozby* [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.

Ministerstvo vnitra ČR, 2020. *Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců Ve vzájemném respektu 2021* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 2022-03-03]. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zakladni-dokumenty-k-integracni-politice-ke-stazeni.aspx>

Ministerstvo vnitra ČR, 2020. *Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců Ve vzájemném respektu 2021* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/soubor/2021-postup-pri-realizaci-kic-2021-usneseni-vlady-c-1352-2020-pdf.aspx>

NOVÁK, Martin, 2022. *Rusko u hranic s Ukrajinou soustřeďuje obrovskou vojenskou sílu, odhalují satelity*. Aktuálně.cz [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/rusko-u-hranic-s-ukrajinou-soustreduje-obrovskou-vojenskou-s/r~8c4e929c7ab011ec8b18ac1f6b220ee8/>.

OBRUČA, Dominik, 2019. *Vnitřní migrace – přehlížený fenomén, který mění svět* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/vnitri-migrace-prehlizeny-fenomen-ktery-meni-svet>.

PACOVSKÁ, Anna, 2020. *Česko ví, jak na integraci. Přesto by nemělo usnout na vavřínech* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/cesko-vi-jak-na-integraci-presto-by-nemelo-usnout-na-vavrinech-6587gp>.

PALÁT, Milan, 2014. *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii*. Ostrava: Key Publishing. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-228-0.

PALÁT, Milan, 2013. *Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii*. Ostrava: Key Publishing. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-161-0.

PALDUSOVÁ, Helena a et al, 2018. Přehled aktualit v oblasti migrace za období od 1. 3. do 31. 3. 2018. In: *Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky* [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=145477>

PAVLÍK, Zdeněk, 2016. *Minulost a budoucnost migrace. Migrace a demografické výzvy* [online]. [cit. 2022-02-25]. ISSN 978-80-245-2183-1. Dostupné z: <https://www.czechdemography.cz/res/archive/002/000319.pdf?seek=1485543409>.

POLICIE ČR, ©2022. *Nelegální migrace v ČR v období od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nelegalni-migrace-v-cr-v-obdobi-od-1-1-2021-do-31-12-2021.aspx>.

PROCHÁZKOVÁ, Dana, 2011. *Analýza a řízení rizik*. V Praze: České vysoké učení technické. ISBN 978-80-01-04841-2.

ROŽŇÁK, Petr a Karel KUBEČKA, 2018. *Země Visegrádu a migrace: fenomén procesu migrace, integrace a reintegrace v kontextu bezpečnosti zemí V4*. Ostrava: Key Publishing. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-292-1.

RUBINSKAYA, Eteri 2020. *International Labor Migration in a Globalizing Economy: Historical Dynamics and Prospects of Development*. In: *Migration and Urbanization: Local Solutions for Global Economic Challenges*. IGI Global, 2020. p. 1-17.

Sdružení pro integraci a migraci, ©2022. *Migrační manifest navrhuje kroky ke zlepšení migrační politiky ČR* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://www.migrace.com/cs/clanky/893_migracni.

SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS, 2013. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4644-9.

Správa uprchlických zařízení ministerstva vnitra, © 2021. *Centra na podporu integraci cizinců: Základní informace* [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.integracnicentra.cz>.

STOJAR, Richard et al., 2021. *Bezpečnostní prostředí: sektorová analýza a implikace pro ozbrojené síly ČR 2020*. Brno: Univerzita obrany v Brně. ISBN 978-80-7582-375-5.

SVÁROVSKÝ, Martin, 2021. *Ruská vojska u ukrajinských hranic: Také Česko musí jednat okamžitě! Jak?* Forum24.cz [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/ruska-vojska-u-ukrajinskych-hranic-take-cesko-musi-jednat-okamzite-jak/>.

ŠTEVULOVÁ, Zuzana, 2017. *Uprchlíci a migrace: Dojmy a pojmy* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/opinion/uprchlici-a-migrace-dojmy-a-pojmy/>.

TKADLECOVÁ, Hana, 2020. *Epidemiologická rizika cestování a migrace*. Angis.cz [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.angis.cz/epidemio-logicka-rizika-cestovani-a-migrace/>.

UHEREK, Zdeněk et al., 2016. *Migrace: historie a současnost*. Ostrava: Občanské sdružení PANT. Moderní dějiny (Občanské sdružení Pant). ISBN 978-80-9059-42-9-6.

UNITED NATIONS, © 2018. *Intergovernmental Conference on the Global Compact for Migration: FAQs on the Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration (GCM)* [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/conf/migration/faqs.shtml>.

VEGRICHTOVÁ, Barbora, 2019. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-2031-4.

ZEMAN, Miloš, Radim PANENKA a Jiří OVČÁČEK, 2016. *Tato země je naše: dvacet pět rozhovorů s prezidentem Milošem Zemanem*. Velké Přílepy: Olympia. ISBN 978-80-7376-442-5.

WMO News Articles, 2021. World Meteorological Organization's World Weather & Climate Extremes Archive. *Main World Meteorological Organization's World Weather & Climate Extremes Archive* [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://wmo.asu.edu/all-news>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
NATO	Severoatlantická aliance
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky
WMO	Světová meteorologická organizace
ZHN	Zbraně hromadného ničení

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Hlavní migrační trasy do EU (Ministerstvo vnitra ČR, 2021h)	36
Obrázek 2 Ishikawa diagram (Vlastní, 2022)	48

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 „Push-pull“ faktory (Zdroj: vlastní zpracování podle Paláta, 2014)	16
Tabulka 2 Statistika počtu nelegálních migrantů v ČR za období 2015–2020 (Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu, 2022 a Policie ČR, 2022).....	40
Tabulka 3 Výsledný ukazatel míry rizika „R“ a jeho popisy (Koudelka a Vrána, 2006)....	49
Tabulka 4 Vyhodnocení rizik (Vlastní, 2022)	50

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Legální migrace podle státní příslušnosti (Zdroj: vlastní zpracování podle Ministerstva vnitra ČR, 2021h)	39
Graf 2 Vývoj počtu nelegálních migrantů v ČR za období 2015–2020 (Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu, 2022 a Policie ČR, 2022).....	40
Graf 3 Vývoj počtu obviněných a odsouzených cizinců ve věznicích a vazebních věznicích (Zdroj: vlastní zpracování podle Mäsairové, 2020).....	41
Graf 4 Počet skutků spáchaných cizinci dle jednotlivých druhů kriminality v roce 2020 (Zdroj: vlastní zpracování podle Ministerstva vnitra ČR, 2021g)	42
Graf 5 Vyhodnocení rizik (Vlastní, 2022)	51